

WYMAGANIA EDUKACYJNE DLA KLASY II – NOWOŻYTNOŚĆ (XVI – XVIII WIEK)

	DOPUSZCZAJĄCY	DOSTATECZNY	DOBRY	BARDZO DOBRY	CELUJĄCY
WIELKIE ODKRYCIA GEOGRAFICZNE	<p>– objaśnia pojęcia: epoka wielkich odkryć geograficznych, niewolnictwo, kolonie, astrolabium, busola, żagiel łaćniński, syfilis, karawela, układ w Tordesillas,</p> <p>– omawia działalność: Henryka Żeglarza, Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana, Amerigo Vespucciego, Ptolemeusza, Bartolomeu Diaza, Ferdynanda Corteza, Francisca Pizarra</p> <p>– objaśnia znaczenie dat: 1492, 1498, 1519-1522</p>	<p>– objaśnia pojęcia: faktorie, korsarze, konkwistadorzy</p> <p>– omawia działalność: Marca Polo, Franciszka Drake’a</p> <p>– wskazuje na mapie: tereny znane Europejczykom w XV w., szlaki wypraw odkrywców Hiszpanii i Portugalii, tereny państw Inków i Azteków, szlaki wypraw Anglików i Francuzów, podział stref wg układu w Tordesillas</p> <p>– przedstawia przyczyny wielkich odkryć geograficznych</p>	<p>– omawia najważniejsze odkrycia geograficzne XV i XVI w.</p> <p>- porządkuje i wykorzystuje informacji z różnych źródeł</p>	<p>– analizuje źródła historyczne</p> <p>– wymienia główne źródła dotyczące dziejów wielkich odkryć geograficznych</p>	<p>– objaśnia znaczenie epoki wielkich odkryć geograficznych dla rozwoju społeczeństw europejskich</p>
RENEANS (GOSPODARKA)	<p>– objaśnia pojęcia: inflacja, nominalna wartość waluty, dualizm gospodarczy, feudalizm, kapitalizm, cech, system nakładu, manufaktury, broń palna ręczna, artyleria, spółki, kompanie handlowe, trójpolówka, połownictwo, proces grodzień, płodozmian, domy kupiecko-handlowe</p> <p>– wskazuje na mapie granicę stref gospodarczych w Europie</p> <p>kształcenie umiejętności</p>	<p>– objaśnia pojęcia: giełda, Kompania Wschodnioindyjska</p> <p>– objaśnia przyczyny i omawia proces dualizmu gospodarczego</p> <p>- omawia nowe systemy produkcji rzemieślniczej</p> <p>– objaśnia przyczyny pojawienia się gospodarki kapitalistycznej w Europie</p>	<p>- objaśnia przyczyny i znaczenie zmian w rolnictwie w XV-XVII</p> <p>- analizuje źródła historyczne</p>	<p>- wymienia źródła uzyskiwania kapitału w XV-XVII w. w Europie</p> <p>- omawia znaczenie przemian gospodarczo-społecznych w Europie w XV-XVII w.</p>	<p>- potrafi wykazać zależność między zmianami w gospodarce a innymi dziedzinami życia społeczeństwa</p>
RENEANS (KULTURA)	<p>– objaśnia pojęcia: renesans, humanizm, Wawel, arras, kaplica Zygmuntowska, kopuła, mecenas, utopia, heliocentryzm, krużganki, gimnazja, kolegia jezuickie, pieta</p> <p>– omawia działalność: Jana Gutenberga, Mikołaja</p>	<p>– objaśnia pojęcia: atyki, perspektywa geometryczna</p> <p>– omawia działalność: Erazma z Rotterdamu, Donatella, Filippa Brunelleschiego, Williama Szekspira, Thomasa More’a, Giordana Bruna, Donata Bramante, Klemensa Janickiego,</p>	<p>- porównuje poglądy Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Stanisława Orzechowskiego</p> <p>– omawia działalność: Albrechta Dürera, Pietera Bruegla, Medyceusza, Ludovica Ariosta, François Rabelais’go, Miguela</p>	<p>– porównuje cechy ideału człowieka średniowiecza i renesansu</p> <p>– analizuje źródła historyczne i potrafi dokonać ich syntezy</p>	<p>– wymienia główne osiągnięcia nauki czasów renesansu w Polsce i w pozostałej części Europy</p> <p>– przedstawia osiągnięcia muzyki renesansowej</p> <p>– przedstawia system szkolnictwa</p>

	<p>Kopernika, Galileusza, Leonarda da Vinci, Rafaela Santi, Michała Anioła Buonarrotiego, Zygmunta Starego, Bony, , Jana Kochanowskiego, Jana Zamoyskiego, Mikołaja Reja, Mikołaja Sępa-Szarzyńskiego, , Marcina Kromera, Marcina Bielskiego, Jana Hellera, Wacława z Szamotuł, Mikołaja Gomółki,</p> <p>– wskazuje na mapie: ośrodki renesansu włoskiego (Rzym, Florencję, Mediolan) i polskiego (Kraków, Zamość)</p> <p>– wskazuje główne cechy sztuki czasów odrodzenia</p> <p>– wymienia główne zabytki renesansu</p>	<p>Biernata z Lublina, Stanisława Hozjusza, Macieja z Miechowa</p> <p>– wskazuje cechy ideału człowieka renesansu</p> <p>– przedstawia przyczyny pojawienia się myśli humanistycznej i sztuki renesansowej</p> <p>– objaśnia znaczenia drukarstwa dla dziejów kultury w Europie</p>	<p>Cervantesa, Kallimacha, Jana Bonera, Ludwika Decjusza,</p> <p>– objaśnia znaczenie humanizmu i odrodzenia dla dziejów Europy</p> <p>– poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł</p>		<p>uksztalowany w renesansie</p> <p>– rozwiązywania problemów w twórczy sposób</p>
<p>RENESANS (REFORMACJA)</p>	<p>– objaśnia pojęcia: (P) chrześcijaństwo, Kościół katolicki, odpusty, protestanci, pokój w Augsburgu, jezuita, , sobór trydencki, trybunał świętej inkwizycji indeks ksiąg zakazanych, zeświecczenie,</p> <p>– omawia działalność: Marcina Lutra, Jana Kalwina, , Henryka VIII Tudora, Karola V, Tomasza Münzera,</p> <p>– wskazuje na mapie: obszary objęte reformacją</p> <p>– objaśnia znaczenie dat: 1517, 1555, 1534, 1540,</p>	<p>– objaśnia pojęcia: wyznanie ewangelicko-augsburskie, Towarzystwo Jezusowe, wyznanie ewangelicko-reformowane noc św. Bartłomieja,</p> <p>– omawia działalność: Jana Husa,</p> <p>– objaśnia znaczenie dat: 1545-1563, 1524-1525, 1572</p> <p>– wymienia główne przyczyny reformacji</p> <p>– opisuje przebieg reformacji w Niemczech</p> <p>– wyjaśnia główne założenia wyznań protestanckich</p> <p>– wymienia główne decyzje soboru trydenckiego</p>	<p>– objaśnia pojęcia: predystynacja, symonia, nepotyzm, 95 tez Marcina Lutra, hugenoci, unia brzeska, edykt nantejski, akt supremacji,</p> <p>– omawia działalność: Henryka IV Burbona Ignacego Loyoli, Gustawa I Wazy, , Pawła III, Pawła IV</p> <p>– wskazuje na mapie: Wittenbergę, Trydent</p> <p>– objaśnia znaczenie dat: 1596, 1598,</p> <p>– hierarchizuje przyczyny reformacji</p> <p>– analizuje źródła historyczne</p>	<p>– omawia działalność: Elżbiety I Wielkiej, , Edwarda VI, Marii Tudor Aleksandra VI,, Juliusza II, Leona X, Medyceuszy, Hieronima Savonaroli,</p> <p>– wymienia przykłady wojen religijnych</p> <p>– wymienia przykłady tolerancji religijnej kształcenie umiejętności</p> <p>– odnoszenia do praktyki zdobytej wiedzy oraz doświadczeń i nawyków</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie zmian religijnych w Europie w XVI w kształcenie umiejętności</p>
<p>EUROPA W XVI W.</p>	<p>– objaśnia pojęcia: monarchia stanowa, monarchia absolutna, merkantylizm,</p>	<p>– objaśnia pojęcia: polityka dynastyczna, imperium osmańskie</p> <p>– omawia działalność:</p>	<p>– objaśnia pojęcia: wojna Dwóch Róż, prawo państwowe, prawo cywilne, wojny włoskie,</p>	<p>– przedstawia główne założenia ideologii absolutnych</p> <p>– przedstawia proces</p>	<p>- wykazuje zależność przemian w różnych państwach wynikających z</p>

	<p>monarchie narodowe, galera,</p> <p>– omawia działalność: Niccola Machiavellego, Karola I (V) Habsburga,</p> <p>- wymienia główne źródła dotyczące dziejów Europy w XVI w.</p> <p>– wskazuje na mapie: imperium Habsburgów, imperium osmańskie</p> <p>– objaśnia znaczenie dat: 1506, 1526, 1571, 1452, 1515, , 1556,</p>	<p>Thomasa Hobbesa, Jeana Bodina, , Maksymiliana I Habsburga,</p> <p>– wskazuje na mapie: Mohacz, Lepanto</p> <p>– objaśnia znaczenie dat: 1337-1453, 1455-1485 ,1559, 1588</p> <p>– wymienia główne cechy monarchii absolutnych</p> <p>– objaśnia przyczyny i skutki rewolucji w Niderlandach w XVI w</p> <p>– analizuje źródła historyczne</p>	<p>– omawia działalność: Sulejmana Wspaniałego Filipa II, Franciszka I, Henryka VIII, Elżbiety I</p> <p>– objaśnia przyczyny kryzysu monarchii stanowej</p> <p>– objaśnia przyczyny powstania ustroju monarchii absolutnych</p> <p>– objaśnia przyczyny powstania i wymienia główne cechy rządów w monarchiach narodowych (francuskiej, angielskiej i hiszpańskiej)</p>	<p>powstawania imperium Habsburgów i imperium osmańskiego</p> <p>– objaśnia proces uzyskiwania nowych tronów przez dynastię Habsburgów</p> <p>kształcenie umiejętności</p> <p>– skutecznego porozumiewania się w różnych sytuacjach, prezentacji własnego punktu widzenia i uwzględniania poglądów innych ludzi, poprawnego posługiwania się językiem ojczystym, przygotowania do publicznych wystąpień</p>	<p>przemian gospodarczych, politycznych, kulturalnych i ideologicznych</p>
<p>GOSPODARKA I USTRÓJ POLSKI W XVI W.</p>	<p>– objaśnia pojęcia: szlachta, folwarki, pańszczyzna, , sołtys, przywilej wareski, magnaci, szlachta średnia, szlachta szaraczkowa (zaściankowa, zagrodowa, gołota)</p> <p>– omawia działalność: Kazimierza Wielkiego, Władysława Jagiełły,</p> <p>– wskazuje na mapie: Gdańsk</p> <p>– objaśnia znaczenie dat: 1423, 1493,1496, 1520, 1505,1573, 1652</p> <p>– wymienia główne obciążenia chłopów na rzecz panów feudalnych w Polsce szlacheckiej</p> <p>- poprawnego posługiwania się językiem ojczystym,</p> <p>– przedstawia strukturę sejmku walnego</p> <p>– wymienia główne hasła ruchu egzekucyjnego</p>	<p>– objaśnia pojęcia: dualizm ekonomiczny, gospodarka folwarczno-pańszczyźniana, taksy wojewodzińskie, sejm walny, senat, izba poselska, sejmiki ziemskie, demokracja szlachecka</p> <p>– omawia działalność: Jana Olbrachta, Zygmunta Starego ,Aleksandra Jagiellończyka, Zygmunta Starego, Bony, Zygmunta Augusta</p> <p>– objaśnia znaczenie dat: 1501, 1529, 1537, 1562</p> <p>– wskazuje na mapie: główne szlaki handlowe w Polsce w XVI w. terytorium Polski w XVI w.</p> <p>– przedstawia sytuację mieszczaństwa polskiego w XV-XVI w.</p> <p>– przedstawia przyczyny dominacji politycznej szlachty w Polsce</p> <p>– (P) opisuje strukturę wewnętrzną stanu szlacheckiego</p> <p>– objaśnia przyczyny i</p>	<p>– objaśnia pojęcia: folwarki ekspansywne, folwarki autonomiczne, ruch egzekucyjny, rokosz przywilej mielnicki, elekcja vivente rege, wojsko kwarciane, konstytucje (uchwały sejmu), sejmy ekstraordynaryjne, marszałkowie wielki i nadworny, kanclerz wielki i podkanclerzy, podskarbi, hetmani wielki i polny, sejmiki przedsejmowe, sejmiki relacyjne, sejmy elekcyjne, sejmiki kapturowe, sejmy deputackie</p> <p>– wymienia główne źródła związane z dziejami Polski w XVI w.</p> <p>– przedstawia przyczyny powstania w Polsce systemu gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej</p> <p>– wskazuje zależności zmian politycznych i ekonomicznych</p> <p>– analizuje źródła</p>	<p>– ocenia znaczenie przemian w gospodarce w XV-XVI w. dla dziejów Polski</p> <p>kształcenie umiejętności:</p> <p>– skutecznego porozumiewania się w nietypowych sytuacjach</p> <p>– odnoszenia do praktyki zdobytej wiedzy oraz doświadczeń i nawyków</p> <p>– porównuje ustrój Rzeczypospolitej z ustrojami innych państw ówczesnej Europy</p> <p>– ocenia znaczenie powstania systemu demokracji szlacheckiej dla dziejów Polski</p> <p>– ocenia znaczenie ruchu egzekucyjnego dla dziejów Polski</p>	<p>– charakteryzuje ewolucję przemian gospodarczych w Rzeczypospolitej szlacheckiej</p> <p>– poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł (mapy, teksty źródłowe, wykresy)</p>

		<p>proces kształtowania się sejmu walnego</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia główne uprawnienia sejmu walnego 	<p>historyczne kształcenie umiejętności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – skutecznego porozumiewania się w typowych sytuacjach – przedstawia zasady obrad sejmu walnego 		
<p>POLITYKA PANSTWA POLSKIEGO W XVI W.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: sekularyzacja, hołd pruski, samodzierżawie, unia personalna, unia realna, unia lubelska, Rzeczpospolita Obojga Narodów, bezkrólewie, konfederacje, elekcja viritim, Artykuły henrykowskie, pacta conventa, konfederacja warszawska, , piechota wybraniecka, husaria – omawia działalność: Aleksandra Jagiellończyka, Jana Olbrachta, Zygmunta Starego, Zygmunta Augusta, Bogusława X, Gottharda Kettlera, Jana III, – wskazuje na mapie: Koronę, Wielkie Księstwo Litewskie, Mazowsze, Śląsk, Pomorze Zachodnie, Węgry, Czechy, Inflanty – objaśnia znaczenie dat: 1525, 1514, 1522, 1519-1521, 1526, 1557, 1561, 1569, 1575 – wymienia skutki hołdu pruskiego – przedstawia przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej – przedstawia najważniejsze skutki unii polsko-litewskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: polityka dynastyczna, Konstytucja Karnkowskiego, дума bojarska, Trzeci Rzym, kniaziowie, panowie, bojarzy , sejm elekcyjny, sejm koronacyjny, – omawia działalność: Iwana IV Groźnego, Albrechta Hohenzollerna Władysława Jagiellończyka, Maksymiliana Habsburga, Iwana III, Ludwika Jagiellończyka,, Anny Jagiellonki, Henryka Walezego, Jana Zamoyskiego, Stefana Batorego, Zygmunta III Wazy Jakuba Uchańskiego, Samuela Zborowskiego, Albrechta Fryderyka, Maksymiliana Habsburga – wskazuje na mapie: Wielkie Księstwo Moskiewskie, Smoleńsk, Orszę Braclawszczyznę, Kijowszczyznę, Podole, Wielkie Łuki, Psków, Jam Zapolski – objaśnia znaczenie dat: 1506-1548, 1548-1572, 1515, 1579-1582, – przedstawia główne kierunki polityki zagranicznej ostatnich Jagiellonów 	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: I wojna północna, hołd wileński, flota kaperska, pokój szczebiński, interrex, prymas, trybunały, konfederacje kapturowe, sądy kapturowe, – omawia działalność: Katarzyny Jagiellonki, Wasyla III, – objaśnia znaczenie dat: 1563-1570, – przedstawia założenia ustrojowe Rosji czasów Iwana IV Groźnego – objaśnia genezę i przebieg wojen z Moskwą oraz zakonem krzyżackim w czasach Zygmunta Starego – przedstawia genezę, przebieg i skutki I wojny północnej – analizuje źródła historyczne – wymienia główne źródła dotyczące unii lubelskiej – selekcjonuje poznane wiadomości – wymienia główne źródła związane z wolnymi elekcjami – przedstawia proces wyboru władcy wg zasad wolnej elekcji – przedstawia najważniejsze decyzje polityczne Henryka Walezego i Stefana Batorego 	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia okoliczności i przebieg ekspansji moskiewskiej w XV-XVI w. – ocenia znaczenie hołdu pruskiego – przedstawia okoliczności utraty tronów w Czechach i na Węgrzech przez Jagiellonów – objaśnia i ocenia rolę Gdańska w polityce bałtyckiej ostatnich Jagiellonów – planowania, organizowania i oceniania własnej nauki, – odnoszenia do praktyki zdobytej wiedzy oraz doświadczeń i nawyków – porównuje założenia unii lubelskiej z innymi uniami politycznymi w dziejach – objaśnia znaczenie wolnych elekcji dla dziejów Rzeczypospolitej – odróżnia fakty od opinii – ocenia wiarygodność źródeł historycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia sytuację Mazowsza, Śląska i Pomorza Zachodniego w czasach ostatnich Jagiellonów – wskazuje wielopłaszczyznowość przyczyn i skutków wojen Rzeczypospolitej w XVII w.

		<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje zmiany terytorialne Polski i Litwy w czasach ostatnich Jagiellonów – objaśnia znaczenie unii polsko-litewskiej dla dziejów Rzeczypospolitej – przedstawia przyczyny wprowadzenia zasad wolnej elekcji 			
RELIGIA W RZECZYPOSPOLITEJ	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: Kościół rzymskokatolicki, arcybiskupstwa, prymas, świętopietrze, religia żydowska, prawosławie, muzułmanie, kraj wielowyznaniowy, edykty, luteranizm, kalwinizm, , Trójca Święta, , konfederacja warszawska, tolerancja religijna, unia brzeska – omawia działalność: Zygmunta Starego, Zygmunta Augusta Zygmunta III Wazy Mikołaja Reja, Ariusza, – wskazuje na mapie: tereny objęte ruchami reformacyjnymi Korony i Wielkiego Księstwa Litewskiego, Prusy Książęce, – objaśnia znaczenie dat: 1517, 1573, 1596 1417, 1520, 1555, 1570, – przedstawia główne ruchy religijne w Rzeczypospolitej przed XVI w. – wymienia główne nurty reformacyjne na ziemiach Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: husytyzm, bracia czescy bracia polscy, arianie, kapituły katedralne, annaty, beneficja, Ormianie, , – omawia działalność: Piotra Skargi, Jakuba Wujka, Stanisława Hozjusza, Mikołaja Trąby, Piotra Stojęńskiego, Jana Mączyńskiego, Stanisława Kostki – wskazuje na mapie: miejsca zawierania układów tolerancyjnych (Sandomierz, Warszawę), Kurlandię, Braniewo, Brześć nad Bugiem, siedziby arcybiskupstw (Gniezno, Halicz, Lwów), ośrodki braci polskich (Pińczów, Lubartów, Lublin, Raków) – objaśnia znaczenie dat: 1562-1565, – wskazuje tereny Polski i Litwy w czasach ostatnich Jagiellonów objęte nurtami reformacyjnymi 	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: ugoda sandomierska monofizytyzm, dogmat, nuncjusz papieski – objaśnia okoliczności i przebieg reformacji na ziemiach Rzeczypospolitej – przedstawia założenia ideologiczne braci polskich – przedstawia genezę i główne założenia aktów tolerancyjnych w Rzeczypospolitej – przedstawia genezę kontrreformacji na ziemiach Rzeczypospolitej – wymienia główne skutki kontrreformacji na ziemiach Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje sytuację religijną w Rzeczypospolitej i krajach Europy Zachodniej – odróżnia fakty od opinii – odnosi do praktyki zdobytej wiedzy oraz doświadczeń i nawyków 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie tolerancji religijnej w Rzeczypospolitej
EUROPA W XVII W.	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: monarchia stanowa, monarchia absolutna, demokracja, demokracja szlachecka, utopia, cesarstwo Habsburgów, merkantylizm, pokój 	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: system stanowy, racja stanu, scentralizowanie władzy, Stany Generalne, hugenoci, edykt nantejski, kompanie handlowe, feudalizm, kapitalizm, 	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: intendenci, fronda, szkoła kadetów, wojna o sukcesję hiszpańską, unia protestancka, liga katolicka – analizuje źródła historyczne 	<ul style="list-style-type: none"> – skuteczne porozumiewanie się w różnych sytuacjach, – porównuje i ocenia systemy demokracji szlacheckiej i monarchii absolutnych 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie wojny trzydziestoletniej dla dziejów Europy – poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych

	<p>westfalski, monarchia absolutna, stara szlachta – nobility, nowa szlachta Akt nawigacyjny, lord protektor, demokracja parlamentarna – omawia działalność: Niccola Machiavellego, Tomasza Morusa, Stanisława Orzechowskiego, Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Armanda de Richelieugo, Juliusza Mazariniego, Gustawa II Adolfa, Olivera Cromwella Elżbiety I Tudor</p> <p>– wskazuje na mapie państwa o ustroju monarchii absolutnej</p> <p>– wymienia głównie cechy demokracji szlacheckiej</p> <p>– objaśnia znaczenie dat: 1610, 1643/1661-1715, 1648-1653, 1685, 1701-1714</p> <p>1618-1648, 1640</p> <p>– wymienia główne etapy wojny 30 letniej</p> <p>– przedstawia główne założenia pokoju westfalskiego</p> <p>– przedstawia rolę Rzeczypospolitej w wojnie trzydziestoletniej</p>	<p>anglikanizm, kalwinizm-purytanizm, Parlament Krótki, Parlament Długi, defenestracja praska, gentry, Habeas Corpus Act, Ustawa o prawach,</p> <p>– wymienia główne założenia monarchii absolutnych</p> <p>– objaśnia proces kształtowania się demokracji szlacheckiej</p> <p>– omawia działalność: Henryka IV Burbona, Ludwika XIII, Ludwika XIV, Ludwika XV, Ferdynanda II, Fryderyka V, Albrechta von Wallensteina Karola I, Jakuba I, księcia Buckingham, Karola II, Jakuba II, Wilhelma Orańskiego, Jerzego I</p> <p>– objaśnia znaczenie dat: 1620, 1632, 1642-1648, 1651</p> <p>– wskazuje na mapie: terytorium Francji w XVII w., zdobycze terytorialne Francji w czasach Ludwika XIII i Ludwika XIV</p> <p>główne kraje biorące udział w wojnie 30 letniej (Austrię, Danię, Saksonię, Szwecję, Czechy, Węgry, Brandenburgię)</p> <p>) Białą Górę, Lützen terytorium Anglii w XVII w.</p> <p>– objaśnia główne cechy ustroju absolutnego Francji w XVII w.</p>	<p>– przedstawia przyczyny i proces powstawania monarchii absolutnych</p> <p>– omawia działalność: Marii Medycejskiej, księcia Condé, Jean Baptiste Colbert, François de Louvois, Sébastiena Vaubona, Filipa V</p> <p>– wymienia główne źródła do dziejów Europy w XVII w.</p> <p>– przedstawia przyczyny i proces kształtowania się monarchii absolutnej we Francji w czasach Ludwika XIII i Ludwika XIV</p> <p>– objaśnia wpływ kardynała Richelieugo na dzieje Francji</p> <p>– wymienia główne przyczyny wojny trzydziestoletniej</p> <p>– analizuje źródła historyczne</p> <p>– omawia główne cechy ustroju Anglii w XVII w. w czasach panowania Stuartów</p> <p>– przedstawia przekształcenia społeczno-ekonomiczne w Anglii w XVII</p>	<p>– objaśnia genezę i skutki polityki zagranicznej Ludwika XIV</p> <p>– porównuje i ocenia skuteczność polityki Richelieugo i Ludwika XIV</p> <p>– odróżnia fakty od opinii</p> <p>– poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł</p> <p>– przedstawia wielopłaszczyznowe przyczyny wybuchu wojny trzydziestoletniej</p> <p>– objaśnia wielopłaszczyznowy charakter wojny trzydziestoletniej</p> <p>– selekcjonuje poznane wiadomości</p> <p>– odnoszenia do praktyki zdobytej wiedzy oraz doświadczeń i nawyków</p>	<p>źródeł oraz efektywnego ich wykorzystywania do tworzenia informacji</p>
Rzeczpospolita w XVII w. (polityka zagraniczna)	<p>– definiuje pojęcia: unia personalna, detronizacja, husaria, wielka smuta, Kozacy, Ukraina, potop szwedzki, wyprawa wiedeńska,</p>	<p>– definiuje pojęcia: Inkorporacja, Tatarzy krymscy, Dzikie Pola, ugoda perejasławska, ugoda w Hadziaczu, pokój Grzymułtowskiego, Kozacy</p>	<p>– definiuje pojęcia: Dominium Maris Baltici śluby lwowskie, arianie Liga Święta,</p> <p>– omawia działalność: Karola IX</p>	<p>– przedstawia wielopłaszczyznowe przyczyny wojen Rzeczypospolitej z sąsiadami w pierwszej połowie XVII w.</p>	<p>– ocenia skuteczność polityki Zygmunta III</p> <p>kształcenie umiejętności</p> <p>– rozwiązywania problemów w twórczy sposób</p>

	<p>wojna podjazdowa, wojna partyzancka, pokój oliwski</p> <p>– omawia działalność: Zygmunta III Wazy, Władysława IV Wazy, , Stanisława Żółkiewskiego, Karola Chodkiewicza, Jana Kazimierza, Stefana Czarnieckiego, Michała Korybuta Wiśniowieckiego, Jana III Sobieskiego,</p> <p>– wskazuje na mapie: Koronę, Wielkie Księstwo Litewskie, Inflanty, Kircholm, Rygę, , Oliwę, Trzcianę, Stary Targ (Altmark), Sztumską Wieś, Kłuszyn, Smoleńsk, Moskwę, Dywilino, Polanów, Cecorę, Chocim, Kamieniec Podolski</p> <p>– objaśnia znaczenie dat: 1600-1629, 1609-1619, 1587-1632, 1620, 1621, 1632-1648, 1635, 1648,1655-1660, 1683</p> <p>ł oraz efektywnego postępowania się technologią informacyjną</p>	<p>rejestrówi, ataman, chan tatarski traktat w Radnot, traktaty welawsko-bydgoskie,</p> <p>– omawia działalność: Iwana IV Groźnego, Dymitra Samozwańca, Michała Romanowa, Bohdana Chmielnickiego, Piotra Wielkiego, Leopolda I, Ludwika XIV</p> <p>– wskazuje na mapie: Mołdawię, Wołoszczyznę Kurlandię ,</p> <p>– objaśnia znaczenie dat: 1620-1621, 1627, 1629,1654, 1686, 1649, 1651, 1652, 1658, 1660, 1667</p> <p>1672, 1673, 1667, 1699, 1684, 1657, 1658</p> <p>– przedstawia główne kierunki polityki zagranicznej pierwszych Wazów</p> <p>– wymienia główne skutki wojny ze Szwecją w pierwszej połowie XVII w.</p> <p>– wskazuje na mapie zmiany terytorialne Polski i Litwy w czasach pierwszych Wazów</p> <p>– wymienia główne etapy powstania Chmielnickiego</p> <p>– przedstawia główne założenia ugody perejasławskiej</p> <p>– wskazuje główne skutki wojny ze Szwecją</p> <p>- główne skutki wojny z Turcją w drugiej połowie XVII w.</p> <p>– wymienia skutki traktatów welawsko-bydgoskich</p> <p>– wskazuje zmiany terytorialne Polski i Litwy w XVII w.</p>	<p>Sudermańskiego, Gustawa Adolfa, Borysa Godunowa, Wasyla Szujskiego, Abazy paszy, Jeremiego Wiśniowieckiego, Daniela Czaplińskiego, Tuchaj beja, Jerzego Ossolińskiego, Adama Kisiela, Jana Wyhowskiego, Jerzego Lubomirskiego, Stefana Czarnieckiego, Mikołaja Grzymułtowski, Jana III Sobieskiego, Mehmeda IV, Piotra Doroszenki, Marii Kazimiery d’Arquien, , Ludwika Marii Gonzagi, Jerzego II Rakoczego, Jerzego Lubomirskiego</p> <p>– objaśnia okoliczności i przebieg wojny ze Szwecją w pierwszej połowie XVII w.</p> <p>– wyjaśnia okoliczności i przebieg wojny z Rosją w pierwszej połowie XVII w.</p> <p>– wskazuje główne skutki wojny z Rosją w pierwszej połowie XVII w.</p> <p>– wskazuje główne skutki wojny z Turcją w pierwszej połowie XVII w</p> <p>– objaśnia okoliczności i przebieg wojny z Turcją w drugiej połowie XVII w.</p> <p>– objaśnia okoliczności i przebieg wojny ze Szwecją w latach 1655-1660</p> <p>– odróżnia fakty od opinii</p> <p>– analizuje źródła historyczne</p> <p>– przedstawia przyczyny wybuchu powstania Chmielnickiego</p> <p>– wymienia główne skutki powstania Chmielnickiego</p>	<p>– objaśnia okoliczności i przebieg wojny z Turcją w pierwszej połowie XVII w</p> <p>– opracowuje ciągi chronologiczne</p> <p>– odnoszenia do praktyki zdobytej wiedzy oraz doświadczeń i nawyków</p> <p>– ocenia znaczenie powstania Chmielnickiego dla dziejów Rzeczypospolitej i Rosji</p> <p>– ocenia skuteczność polityki Jana Kazimierza, Michała Korybuta Wiśniowieckiego</p>	<p>Wazy i Władysława IV</p> <p>– poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł</p>
--	---	--	--	--	---

			i wojny z Rosją		
Rzeczpospolita w XVII w. (polityka wewnętrzna)	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: latyfundia, rokosz, veto, liberum veto, anarchia, sarmatyzm, – omawia działalność: Zygmunta III Wazy Jana Kazimierza, Michała Korybuta Wiśniowieckiego, Jana III Sobieskiego, Janusza Radziwiłła, Jakuba Sobieskiego – wskazuje na mapie: Rzeczpospolitą Obojga Narodów, Prusy Książęce Guzów, Mątwy, Moldawię, Siedmiogród – objaśnia znaczenie dat: 1652 	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: oligarchia, nowa magnateria, regaliści, kalwaria, Wilanów, portret trumienny, przedmurze chrześcijaństwa – omawia działalność: , Jana Zamoyskiego, Mikołaja Zebrzydowskiego, Władysława Sicińskiego, Jana Lubomirskiego, Hieronima Radziejowskiego – objaśnia znaczenie dat: 1606-1607, 1665-1666 – wymienia rokosze XVII w. – wymienia główne skutki przemian ustrojowych w XVII w. 	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: klientela, przymus propinacyjny, vivente rege ksenofobia, manieryzm, inkrustacja, intarsja – omawia działalność: Ludwiki Marii Gonzagi, Kondeusza, Krzysztofa Opalińskiego – przedstawia ekonomiczne i społeczne skutki wojen toczonych w XVII w. – objaśnia genezę i skutki rokoszy w XVII w. – opracowuje ciągi przyczynowo-skutkowe – analizuje źródła historyczne – odnoszenia do praktyki zdobytej wiedzy oraz doświadczeń i nawyków 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne źródła związane z dziejami Rzeczypospolitej w XVII w. – ocenia znaczenie przemian ustrojowych w XVII w. dla dziejów Rzeczypospolitej – kształcenie umiejętności – skutecznego porozumiewania się w różnych sytuacjach, prezentacji własnego punktu widzenia i uwzględniania poglądów innych ludzi – poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia i ocenia przyczyny wzrostu politycznej roli magnaterii – wskazuje powiązania między zmianami politycznymi i ekonomicznymi – rozwiązywania problemów w twórczy sposób – przedstawia proces ewolucji ustroju Rzeczypospolitej w XVII w.
BAROK	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: barok, światłocień, – omawia działalność: Moliera, , Johanna Sebastiana Bacha, Antonia Vivaldiego, Galileusza, , , Jana Chryzostoma Paska, Wacława Potockiego, Mikołaja Sępa-Szarzyńskiego, Samuela Twardowskiego, Jana Andrzeja Morsztyna, , –wymienia główne cechy sztuki barokowej 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia działalność: Petera Paula Rubensa, Rembranda, Diego Velázquez, Johannesa Keplera, Isaaka Newtona, Szymona Starowolskiego, Wespazjana Kochowskiego, Francisa Bacona – wskazuje na mapie ośrodki sztuki i kultury XVII w. – przedstawia głównych twórców okresu baroku – wymienia główne cechy sarmatyzmu 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia działalność: Giovanniego Berniniego, Francesco Borrominiego, Caravaggia, Georga Friedricha Haendla, René Descartesa Lope de Vegi, Jeana Baptista Racine’a, Claudia Monteverdiego – opisuje sytuację szkolnictwa w XVII w. w Rzeczypospolitej – analizuje źródła historyczne – opisuje życie codzienne szlachty w Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia przyczyny powstania stylu barokowego –przedstawia osiągnięcia kulturowe i naukowe okresu baroku – odnoszenia do praktyki zdobytej wiedzy oraz doświadczeń i nawyków – rozwiązywania problemów w twórczy sposób 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie okresu sarmatyzmu dla dziejów Rzeczypospolitej – poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł oraz efektywnego posługiwania się technologią informacyjną
EUROPA W XVIII W.	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: , gospodarka wolnorynkowa, kapitalizm, rewolucja przemysłowa, oświecenie racjonalizm, empiryzm, deizm, ateizm, klasycyzm rokoko, sentymentalizm, – omawia działalność: 	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: proces groduń, farmerzy rewolucja agrarna, urbanizacja, maszyna parowa, fabryka, , liberalizm ekonomiczny, latające czółenka, mechaniczna przędzarka, mechaniczne krosno 	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: Fizjokratyzm – omawia działalność: Johna Kaya, Jamesa Hargreavesa, Richarda Arkwrighta, Samuela Cromptona, Immanuela Kanta, George,a Berkeleyya, Dawida Hume’a, Michała 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia rolę liberalizmu ekonomicznego dla dziejów Europy – selekcjonuje poznane wiadomości – odnoszenia do praktyki zdobytej wiedzy oraz doświadczeń i nawyków – wskazuje powiązania 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje powiązania między zjawiskami ekonomicznymi i społecznymi

	<p>Jamesa Watta, Adama Smitha, Woltera, Johna Locke'a, Isaaca Newtona, Denisa Diderota, Jacquesa Rousseau, Monteskiusza, Josepha Haydna, Wolfganga Amadeusza Mozarta, Ludwika van Beethovena, Beniamina Franklina</p> <p>– objaśnia znaczenie daty: 1769, 1751 ekonomicznego</p>	<p>sceptycyzm religijny, , encyklopedia, krytycyzm, społeczne prawa naturalne, wolność osobista, równość wobec prawa, nienaruszalność majątkowa, umowa społeczna, trójpodział władzy, monarchia absolutna oświecona,</p> <p>– omawia działalność: Edmunda Cartwrighta, Roberta Fultona, Georga Stephensona, François Quesnaya, Fryderyka II, Katarzyny II, Józefa II,</p> <p>–wymienia najważniejsze odkrycia techniczne XVIII w.</p> <p>– wymienia główne cechy fizjokratyzmu i liberalizmu</p>	<p>Łomonosowa, Paula d'Holbacha,</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki rewolucji agrarnej</p> <p>– objaśnia przyczyny wzrostu ekonomicznego w Anglii w XVIII w.</p> <p>– analizuje źródła historyczne</p>	<p>między zjawiskami politycznymi, ekonomicznymi, społecznymi i kulturowymi</p>	
--	--	--	---	---	--

<p>SĄSIEDZI POLSKI</p>	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: absolutyzm, siedmioletnia gubernatorzy, grażdanka, junkrzy, rządy osobiste, józefinizm, – omawia działalność: Piotra I, Katarzyny II, Józefa II, Marii Teresy, króla Fryderyka Wilhelma I, króla Fryderyka II markizy Pompadour, I – objaśnia znaczenie dat: 1700-1721, 1709, 1618, 1701, 1713, – wskazuje na mapie zmiany granic: Rosji, Prus, Austrii – wymienia główne założenia polityki zagranicznej i wewnętrznej cara Piotra I – przedstawia główne reformy wprowadzone w Austrii za czasów Marii Teresy i Józefa II oświeceniowego 	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: absolutyzm oświecony, wielka wojna północna, imperator Wszechrosji, wojny śląskie, wojna Senat Rządzący – omawia działalność: wielkiego elektora Fryderyka Wilhelma I, Leopolda II, Karola VI, – objaśnia znaczenie dat: 1756-1763, 1682-1725, 1713-1740, 1740-1786, 1740-1748, 1740-1742, 1744-1745, 1780-1790, 1762-1796 – wskazuje na mapie zmiany granic: Szwecji, Turcji – przedstawia przyczyny pojawienia się monarchii absolutnych w Europie Środkowowschodniej – przedstawia wzrost potęgi Prus w XVIII w. na przykładzie polityki jej władców – wymienia główne cechy absolutyzmu 	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: sankcja pragmatyczna wojna sukcesyjna austriacka, przewrót przymierzy, cud domu brandenburskiego, wsie potiomkinowskie – omawia działalność: Karola XII, Iwana Mazepy, Anny I, Elżbiety I, Piotra III, księcia Potiomkina kanclerza Kaunitza, premiera Williama Pitta Starszego, króla Fryderyka, – przedstawia genezę i przebieg austriackiej wojny sukcesyjnej – wskazuje główne osiągnięcia polityczne carycy Katarzyny II – analizuje źródła historyczne 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przebieg wojny siedmioletniej – wymienia najważniejsze skutki wojen śląskich – przedstawia główne zmiany w sztuce i technice wojskowej w XVIII w. 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje absolutyzmy w różnych krajach, – wskazuje powiązania między zjawiskami ekonomicznymi i społecznymi
------------------------	---	---	--	---	---

USA	<p>– objaśnia pojęcia: herbatka bostońska, Deklaracja niepodległości, Stany Zjednoczone, konstytucja, konfederacja, federacja, stany, prezydent</p> <p>– opisuje działalność: Jerzego Waszyngtona, Beniamina Franklina, Thomasa Jeffersona, Tadeusza Kościuszki, Kazimierza Pułaskiego</p> <p>– objaśnia znaczenie dat: 1776, 1787</p> <p>– wskazuje na mapie: tereny osadnictwa angielskiego w Ameryce Północnej, Boston, Filadelfię, Lexington, Saratogę, Yorktown, 13 pierwszych stanów USA,</p> <p>– wymienia najważniejsze bitwy okresu walk o niepodległość USA</p>	<p>– objaśnia pojęcia: opłaty stempowe, Nowa Francja, Kongres Kontynentalny, zasada impeachmentu, Karta Praw</p> <p>– opisuje działalność: Jerzego III, Thomasa Paine’a, Ludwika XVI, generała Cornwallisa, Jamesa Madisona, Aleksandra Hamiltona</p> <p>– objaśnia znaczenie dat: 1607, 1773, 1775, 1781, 1783</p> <p>– wskazuje na mapie: tereny osadnictwa francuskiego i holenderskiego w Ameryce Północnej, siedziby plemion Indian Ameryki Północnej</p> <p>– wymienia najważniejsze plemiona Ameryki Północnej</p> <p>– objaśnia przyczyny konfliktu kolonistów z władzami Anglii</p> <p>– wymienia główne skutki wojny o niepodległość USA</p>	<p>– przedstawia przyczyny i skutki powstania kolonii europejskich w Ameryce Północnej</p> <p>– objaśnia przyczyny klęski Anglików w Ameryce Północnej</p> <p>– przedstawia główne założenia Konstytucji USA</p> <p>– analizuje źródła historyczne</p>	<p>– wymienia główne cechy ustroju politycznego, ekonomicznego i kultury Indian Ameryki Północnej</p> <p>– ocenia rolę powstania USA dla dziejów świata</p> <p>– odnosi do praktyki zdobytej wiedzy oraz doświadczeń i nawyków</p> <p>– poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł</p>	<p>– wskazuje powiązania między zjawiskami politycznymi, ekonomicznymi i społecznymi</p> <p>– omawia wpływ ideologii oświecenia na dzieje USA</p>
FRANCJA	<p>– objaśnia pojęcia: rewolucja, burżuazja, Stany Generalne, Bastylia, Deklaracja praw człowieka i obywatela, cenzus majątkowy, jakobini, kordelierzy, prawica, lewica, <i>Marsylianka</i>, republika, gilotyna, Komitet Ocalenia Publicznego, terror rewolucyjny, Dyktoriał, Zgromadzenie Narodowe, Gwardia Narodowa, kontrasygnata, przewrót termidoriański</p> <p>– opisuje działalność: La Fayette’a, Ludwika XVI, Maximiliena de Robespierre’a, Napoleona Bonapartego</p>	<p>– objaśnia pojęcia: Drobnomieszczaństwo, Zgromadzenie Notabli, Zgromadzenie Konstytucyjne, suwerenność narodu, żyrondyści, górale, wojny koalicyjne, asygnaty, Cywilna konstytucja duchowieństwa, księża zaprzysiężeni,</p> <p>– opisuje działalność: Jeana Jourdana, Jeana Moreau, Aleksandra Suworowa, Georges’a Dantona, Jeana Paula Marata,</p> <p>– objaśnia znaczenie dat: 1793, 1795, 1798</p> <p>– wymienia główne</p>	<p>– objaśnia pojęcia: Legislatywa (Zgromadzenie Prawodawcze, kluby polityczne, Konwent Narodowy, szlachta rodowa, szlachta urzędnicza (z ubrania), sankiuloci,</p> <p>– opisuje działalność: Marii Antoniny, Jacques’a Pierre’a Brissota, Jacques’a Heberta,</p> <p>– przedstawia przyczyny kryzysu we Francji w czasach Ludwika XVI</p> <p>– wymienia główne przykłady terroru rewolucyjnego</p>	<p>– przedstawia poglądy polityczne głównych klubów rewolucyjnej Francji</p> <p>– pracuje z różnego rodzaju źródłami historycznymi</p> <p>– odnosi do praktyki zdobytej wiedzy oraz doświadczeń i nawyków</p> <p>– rozwiązywania problemów w twórczy sposób</p> <p>– poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł</p>	<p>– wskazuje powiązania między ideami oświecenia a rewolucją francuską</p> <p>– wskazuje główne zmiany w sztuce wojennej w okresie rewolucji i wojen napoleońskich</p> <p>– ocenia rolę rewolucji francuskiej dla dziejów Europy</p>

	<p>Emmanuela Sieyésa, Thomasa Jeffersona, Piusa VI</p> <p>– objaśnia znaczenie dat: 14 lipca 1789 r., 3 września 1791 r.,</p> <p>– wskazuje na mapie: obszar Francji w XVIII w., państwa sąsiadujące z Francją</p>	<p>reformy czasów rewolucji francuskiej</p>			
<p>RZECZPOSPOLITA W XXVIII W.</p>	<p>– objaśnia pojęcia: wielka wojna północna, Sejm Niemy, „Polska nierządem stoi”</p> <p>Familia , prawa kardynalne, konfederacja barska, rozbiory, zaborcy, Szkoła Rycerska, mecenat artystyczny, Łazienki, klasycyzm , obiady czwartkowe, sejm skonfederowany, Sejm Czteroletni, Sejm Wielki, konfederacja targowicka, Virtuti Militari, powstanie narodowowyzwoleńcze, insurekcja, naczelnik uniwersał, milicje</p> <p>– opisuje działalność: Jana III Sobieskiego, Augusta II Mocnego, Stanisława Konarskiego, Augusta III, Stanisława Augusta Poniatowskiego, Katarzyny II, Tadeusza Rejtana</p> <p>– objaśnia znaczenie dat: 1700-1721, 1717, 1697, 1733, 1768-1772, 1772, 1773-1775, 1788-1792, 3 maja 1791, 1792, 1793, 1794, 1795, 1797, 24 marca 1794 r., 4 kwietnia 1794 r.</p> <p>– wskazuje na mapie: tereny utracone przez Rzeczpospolitą w I, II, III</p>	<p>– objaśnia pojęcia Rada Nieustająca, Komisja Edukacji Narodowej szkoły wydziałowe, szkoły podwydziałowe, szkoły główne, stronnictwa polityczne</p> <p>Kuźnica Kołłątajowska, aukcja wojska, ofiara 10 grosza, plenipotenci</p> <p>– opisuje działalność: Stanisława Leszczyńskiego, Marii Teresy, Adama Ponińskiego, Nikołaja Repnina, Stanisława Małachowskiego, Ignacego Potockiego, Hugo Kołłątaja Franciszka Ksawerego Branickiego, Seweryna Rzewuskiego, Szcześniego Potockiego, Stanisława Józefa Poniatowskiego, Jana Henryka Dąbrowskiego, Tadeusza Kościuszki, Jana Kilińskiego, Wojciecha Głowackiego, Jakuba Jasińskiego, Antoniego Madalińskiego, Józefa Zajączka, Adama Ponińskiego</p> <p>– wskazuje na mapie: Saksonię, Mołdawię, Inflanty, zmiany terytorialne , Słuck, Toruń, Radom, Bar, Humań, Jasną Górę spowodowane</p>	<p>– objaśnia pojęcia: wojna sukcesyjna polska sejm delegacyjny, dysydenci,</p> <p>– wymienia,</p> <p>– opisuje działalność: Jakuba Sobieskiego, Karola XII, Adama Stanisława Krasieńskiego, Józefa Pułaskiego, Kazimierza Pułaskiego, Maksyma Żeleźniaka, Iwana Gonty, Aleksandra Suworowa, Fryderyka II, Grzegorza Piramowicza, Adama Naruszewicza, Franciszka Zabłockiego, Juliana Ursyna Niemcewicza, Marcella Bacciarellego, Jana Suchorzewskiego, księcia Potiomkina, Kazimierza Nestora Sapiehy, Michała Poniatowskiego, Jacka Małachowskiego, Adama Kazimierza Czartoryskiego</p> <p>- najważniejsze skutki polityczne i ekonomiczne rządów Sasów w Rzeczypospolitej</p> <p>– wymienia próby reform w czasach saskich</p> <p>– pracuje ze źródłami historycznymi</p> <p>– objaśnia przyczyny i opisuje przebieg konfederacji barskiej, targowickiej</p>	<p>– objaśnia przyczyny, przebieg i skutki wielkiej wojny północnej</p> <p>– ocenia skutki I rozbioru</p> <p>– przedstawia genezę pojawienia się idei oświeceniowych w Rzeczypospolitej</p> <p>– wymienia główne zmiany gospodarczo-społeczne czasów stanisławowskich</p> <p>– wymieni a dzieła kultury i ich twórców czasów oświecenia w Polsce</p> <p>– ocenia programy polityczne najważniejszych stronnictw Sejmu Wielkiego</p> <p>– ocenia najważniejsze reformy Sejmu Wielkiego</p> <p>– omawia okoliczności uchwalenia Konstytucji 3 maja 1791 r.</p> <p>– wyjaśnia przyczyny klęski Rzeczypospolitej w 1792 r.</p> <p>– ocenia postawę Kościuszki wobec sprawy chłopskiej</p> <p>– wyjaśnia przyczyny upadku I Rzeczypospolitej</p>	<p>– ocenia znaczenie czasów saskich dla dziejów Rzeczypospolitej</p> <p>– wskazuje powiązania między zjawiskami politycznymi, ekonomicznymi i społecznymi</p> <p>– ocenia postawę elit rządzących Rzeczpospolitą</p> <p>– ocenia znaczenie mecenatu królewskiego</p> <p>– ocenia rolę Konstytucji 3 maja 1791 r. dla dziejów Polski</p> <p>– ocenia rolę targowicy dla dziejów Rzeczypospolitej</p> <p>– ocenia postawę króla</p> <p>– wskazuje powiązania między zmianami ustrojowymi, ekonomicznymi i społecznymi</p>

	<p>rozbiórce, państwa ościennie Rzeczypospolitej w XVIII w.</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne przyczyny I rozbioru – przedstawia przyczyny zwołania Sejmu Wielkiego – wymienia najważniejsze reformy Sejmu Wielkiego – wymienia najważniejsze bitwy wojny 1792 r. – wymienia najważniejsze bitwy insurekcji i przedstawia ich skutki 	<p>traktatem w Nystad, Połtawę, Zieleńce, Dubieńkę, Grodno Raclawice, Kraków, Warszawę, Wilno, Szczekociny, Maciejowice,</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przyczyny przejścia tronu w Rzeczypospolitej przez Sasów – wymienia najważniejsze decyzje Sejmu Niemego – przedstawia przyczyny elekcji Stanisław Augusta Poniatowskiego – wymienia najważniejsze reformy z pierwszych lat rządów Poniatowskiego – sporządza kalendarium – wymienia główne założenia reformy szkolnictwa wprowadzonej przez Komisję Edukacji – wymienia główne założenia Konstytucji 3 maja 1791 r. – wymienia główne założenia uniwersału połanieckiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia , główne postanowienia sejmu rozbiorowego – objaśnia programy polityczne najważniejszych stronnictw Sejmu Wielkiego – przedstawia przyczyny wybuchu powstania kościuszkowskiego – objaśnia przyczyny klęski powstania kościuszkowskiego 		
<p>CZASY NAPOLEŃSKIE</p>	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: kodeks cywilny, blokada kontynentalna, Dyktoriał, pierwszy konsul, hymn, <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>, Legion Włoski, Księstwo Warszawskie – opisuje działalność: Napoleona Bonaparte, Aleksandra I, cesarza Francuska, Ludwika XVIII, Tadeusza Kościuszki, Napoleona, Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego, Józefa Poniatowskiego, * Adama Jerzego Czartoryskiego – objaśnia znaczenie dat: 1799, 1804, 1812, 1815, 1801, 1802, 1805, 1806, 	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: państwo policyjne, konkordat, plebiscyt, Związek Reński, Towarzystwo Przyjaciół Nauk – opisuje działalność: Emmanuela Sieyęsa – wskazuje na mapie: tereny podbite przez Napoleona, terytorium cesarstwa z 1812 r. Marengo, Hohenlinden, Lunéville, Republikę Batawską, Republikę Helwecką, Amiens, Austerlitz, Trafalgar, Jenę, Auerstädt, Iławę, Frydland, Tylżę, Wagram, Borodino, Wellington, Berezynę, 	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: bitwa trzech cesarzy, bitwa narodów, grenadierzy, gwardia, Legion Naddunajski, deputowani, cenzus majątkowy, rezydent, druga wojna polska – opisuje działalność: Josepha Fouché Karola Książewicza, Fryderyka Augusta – przedstawia przyczyny przejścia władzy we Francji przez Napoleona – określa główne kierunki polityki wewnętrznej Napoleona – odróżnia fakty od opinii – opisuje dzieje Legionów 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przyczyny klęski Napoleona – przedstawia i ocenia postawy Polaków po III zaborze – ocenia działalność Legionów – opisuje udział wojsk polskich w wojnach napoleońskich – ocenia rolę Napoleona dla dziejów Polski, Francji i całej Europy – analizuje i porównuje źródła historyczne 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia rolę Napoleona dla dziejów Francji i Europy – omawia militarne umiejętności Napoleona – wymienia najważniejsze postanowienia konstytucji z 1807 r. – objaśnia i ocenia znaczenie Księstwa Warszawskiego dla dziejów Polski – wyjaśnia rolę propagandy w dziejach

	1807, 1809, 1813, 1814, 1797, 1807, 1812, 18131806, 1808, 1809 – wyszczególnia w tabeli przebieg wojen napoleońskich	Lipsk, Tylżę, Waterloo, Księstwo Warszawskie – opracowuje ciągi chronologiczne	Dąbrowskiego – przedstawia genezę powstania Księstwa Warszawskiego – omawia działalność księcia Józefa Poniatowskiego		
--	---	---	---	--	--

Od kongresu wiedeńskiego do I wojny światowej

	DOPUSZCZAJĄCY	DOSTATECZNY	DOBRY	BARDZO DOBRY	CELUJĄCY
Świat na początku XIX w.	<ul style="list-style-type: none"> rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: uwłaszczenie chłopów, statek parowy wymienia najważniejsze odkrycia naukowe i techniczne pierwszej połowy XIX w. objaśnia znaczenie dat: 1807, 1825, 1832 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: strajk, burżuazja przemysłowa, robotnicy, luddyci, zabezpieczenia socjalne, związki zawodowe, czartyzm, socjalizm utopijny, romantyzm przedstawia przemiany na wsi w pierwszej połowie XIX w. omawia działalność: Roberta Fultona, George’a Stephensona, Louisa Pasteura, Neda Ludda, Roberta Owena, Charles’a Fouriera, Claude’a Henri Saint-Simona, 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i objaśnia formy ruchu robotniczego w pierwszej poł. XIX w. omawia działalność: Arthura Woolfa, Justusa von Liebiga, Johna Ericssona, Williama Lovetta, Feargusa O’Connora, George’a Byrona, Johanna Wolfganga Goethego, Aleksandra Puszkina, Eugène’a Delacroix, Fryderyka Chopina, Franciszka Liszta, Roberta Schumanna przedstawia założenia oraz wymienia głównych twórców epoki romantyzmu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje powiązania między zjawiskami ekonomicznymi i społecznymi omawia działalność Fryderyka Schillera, François Chateaubrianda, Wiktora Hugo, Henryka Heinego, Williama Turnera, Francisca de Goi y Lucientes porównuje założenia romantyzmu z ideologią oświeceniową pracuje ze źródłami historycznymi korzysta ze różnorodnych źródeł historycznych selekcjonuje i uogólnia informację z podręcznika 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia ruch luddystów i poglądy socjalistów utopijnych potrafi korzystać z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej potrafi zorganizować proces samodzielnego uczenia się rozwiązuje problemy w twórczy sposób
Kongres wiedeński	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia znaczenie dat: 1814-1815, wrzesień 1815, 1830 rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: tańczący kongres, restauracja, legitymizm, równowaga sił, Związek Niemiecki, Święte Przymierze wymienia główne państwa uczestniczące w kongresie wiedeńskim 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia znaczenie dat: 1820, 1823, 1849 rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: kodeks dyplomatyczny, ancien régime omawia działalność: Aleksandra I, Franciszka I, Fryderyka Wilhelma III, Charles’a Talleyranda wskazuje na mapie: Wiedeń oraz najważniejsze zmiany terytorialne związane z postanowieniami kongresu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia działalność: Roberta Stewarta Castlereagha, Arthura Wellingtona, Karola Nesselrode, Karla Hardenberga, Piusa VII objaśnia główne zasady obrad i wskazuje przykłady ich stosowania lub omijania omawia sposób rozwiązania problemu niemieckiego na kongresie przedstawia cele deklarowane i rzeczywiste Świętego Przymierza 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia funkcjonowanie systemu wiedeńskiego ocenia postępowanie dyplomatów mocarstw decydujących o losach Europy w Wiedniu analizuje źródła historyczne korzysta ze różnorodnych źródeł historycznych selekcjonuje i uogólnia informację z podręcznika 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi korzystać z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej potrafi zorganizować proces samodzielnego uczenia się rozwiązuje problemy w twórczy sposób prezentuje własny punkt widzenia i uwzględniania poglądy innych ludzi,
Ziemie polskie po kongresie wiedeńskim	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia znaczenie dat: 1815, 1823 rozumie i prawidłowo stosuje 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia znaczenie dat: 1818, 1825, 1828 rozumie i prawidłowo 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia :sejmik prowincjonalny, Senat 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje sytuację Polaków pod zaborami w pierwszej połowie XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wpływ nowego podziału ziem polskich na życie polityczne, kulturalne i

	<p>pojęcia: Królestwo Polskie (Kongresówka), unia personalna, Wielkie Księstwo Poznańskie, namiestnik, Wolne Miasto Kraków (Rzeczpospolita Krakowska)</p> <p>omawia działalność: Aleksandra I, Klemensa von Metternicha, Fryderyka Wilhelma III</p> <p>wskazuje na mapie zmiany terytorialne na ziemiach polskich związane z decyzjami kongresu wiedeńskiego</p>	<p>stosuje pojęcia: ziemie zabrane, sejm, senat, izba poselska, Rada Administracyjna, Bank Polski, Uniwersytet Warszawski</p> <p>omawia działalność: Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego, Stanisława Staszica</p> <p>wskazuje na mapie: Krzemieniec, Staropolskie Zagłębie Przemysłowe, Zagłębie Dąbrowskie</p> <p>wymienia najważniejsze postanowienia Konstytucji Królestwa Polskiego</p> <p>przedstawia system władz i sytuację Polaków w Wolnym Mieście Krakowie</p> <p>przedstawia zakres autonomii i sytuację Polaków w Wielkim Księstwie Poznańskim</p>	<p>Rządzący, rezydenci, Rada Stanu, Korpus Litewski, Zgromadzenie Reprezentantów, oktrojowanie, liceum krzemienieckie, Towarzystwo Kredytowe Ziemskie, Towarzystwo Przyjaciół Nauk</p> <p>omawia sytuację Polaków na ziemiach wcielonych do państw zaborczych</p> <p>objaśnia stanowiska wielkich mocarstw w sprawie polskiej podczas obrad kongresu</p> <p>omawia działalność: Antoniego Radziwiłła, Józefa Zajączka, Stanisława Kostki Potockiego, Juliana Ursyna Niemcewicza</p> <p>omawia przemiany gospodarcze w Królestwie Polskim</p>	<p>przedstawia rozwój kultury i oświaty w Królestwie Polskim</p> <p>analizuje źródła historyczne</p> <p>korzysta ze różnorodnych źródeł historycznych</p> <p>selekcjonuje i uogólnia informację z podręcznika</p>	<p>ekonomiczne</p> <p>potrafi korzystać z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej</p> <p>rozwiązuje problemy w twórczy sposób</p>
<p>Przemiany polityczno-społeczne w pierwszej połowie XIX w</p>	<p>objaśnia znaczenie dat: 1825, 1830</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: konserwatyzm, liberalizm</p> <p>omawia działalność: Adama Smitha</p> <p>wskazuje na mapie: miejsca wystąpień narodowych i rewolucyjnych w pierwszej poł. XIX w</p>	<p>objaśnia znaczenie dat: 1821-1829, 1827, 1832</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: reakcjonizm, leseferyzm, masoneria, karbonaryzm, Młoda Europa, dekabryści, żandarm Europy, tajna policja, cenzura, rewolucja lipcowa</p> <p>omawia działalność: François de Chateaubrianda, Edmunda Burke'a, Alexisa de Toqueville'a, Johanna von Herdera, Giuseppe Mazziniego, Giuseppe Garibaldiego, George'a Byrona, Aleksandra I, Mikołaja I, Ludwika XVIII, Karola X, Ludwika Filipa, królowej Wiktorii, Simóna Bolíwara, José de San Martina</p> <p>wskazuje na mapie:</p>	<p>przedstawia założenia ideologii liberalnej i konserwatywnej</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: burszowie, filhelleniści, Towarzystwo Północne, Towarzystwo Południowe</p> <p>omawia działalność: Filippo Buonarottiego, Iwana Dybicza, Aleksandra Beckendorffa, Siergieja Uwarowa, Jerzego III, Jerzego IV, Wilhelma IV, Pedra I</p> <p>wymienia i omawia główne ruchy narodowe w pierwszej połowie XIX w.</p> <p>wyjaśnia przyczyny i skutki wystąpień rewolucyjnych w Rosji i Francji</p>	<p>porównuje ideologię konserwatywną i liberalną</p> <p>analizuje źródła historyczne</p> <p>korzysta ze różnorodnych źródeł historycznych</p> <p>selekcjonuje i uogólnia informację z podręcznika</p> <p>wyjaśnia przyczyny sukcesu Greków w walce o niepodległość</p>	<p>ocenia praktyczne funkcjonowanie systemu wiedeńskiego</p> <p>wskazuje powiązania między ideologią liberalną a przemianami polityczno-społecznymi w pierwszej poł. XIX w.</p> <p>rozwiązuje problemy w twórczy sposób</p>

		państwa Ameryki Łacińskiej, które uzyskały niepodległość			
Powstanie listopadowe	<p>objaśnia znaczenie dat: 29/30 listopada 1830, 1831</p> <p>wskazuje na mapie: Królestwo Polskie, cesarstwo rosyjskie, miejsca głównych bitew powstania listopadowego</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: Rząd Narodowy, opozycja legalna, opozycja nielegalna, kalizanie, detronizacja</p> <p>Towarzystwo Filomatów, Towarzystwo Patriotyczne,</p> <p>omawia działalność: Aleksandra I, Adama Jerzego Czartoryskiego, wielkiego księcia Konstantego, Nikołaja Nowosilcowa, Mikołaja I, Piotra Wysockiego, Józefa Chłopickiego</p>	<p>objaśnia znaczenie dat: 1817, 1819, 1821, 1825, 1828, 25 stycznia 1831, 25 lutego 1831, 26 maja 1831,</p> <p>wskazuje na mapie: zasięg powstania listopadowego</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: Wolnomularstwo Narodowe, Klub Patriotyczny, Rząd Tymczasowy</p> <p>omawia działalność: Joachima Lelewela, Jana Skrzyneckiego, Iwana Paskiewicza, Wincentego i Bonawentury Niemojowskich, Adama Mickiewicza, Waleriana Łukasińskiego</p>	<p>określa formy i podaje przykłady działań opozycyjnych w Królestwie Polskim</p> <p>wymienia przyczyny wybuchu powstania listopadowego, dzieląc je na najważniejsze i drugorzędne</p> <p>przedstawia przebieg nocy listopadowej</p> <p>omawia działalność: Alojzego Felińskiego, Stanisława Grabowskiego, Seweryna Krzyżanowskiego, Józefa Zaliwskiego, Maurycyego Mochnackiego, Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego, Michała Radziwiłła, Józefa Bema, Iwana Dybicza, Józefa Dwernickiego, Emilii Plater, Ignacego Prądzyńskiego, Antoniego Giełguda, Grzegorza XVI, Jana Krukowieckiego, Girolamo Ramorino, Józefa Sowińskiego, Juliana Ordona</p>	<p>określa i objaśnia postawy polityczne Polaków wobec wybuchu powstania</p> <p>omawia przebieg działań zbrojnych w czasie powstania listopadowego</p> <p>objaśnia przyczyny klęski powstania</p> <p>analizuje źródła historyczne</p>	<p>ocenia szanse zwycięstwa powstania listopadowego</p> <p>porównuje zasady konstytucyjne z rzeczywistym funkcjonowaniem Królestwa Polskiego</p> <p>rozwiązuje problemy w twórczy sposób</p>
Polacy na obczyźnie po powstaniu listopadowym	<p>objaśnia znaczenie dat: 1832, 1836, 1843</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: Wielka Emigracja, Towarzystwo Demokratyczne Polskie (TDP), Wielki Manifest, Hotel Lambert</p> <p>Biblioteka Polska, mesjanizm polski</p> <p>omawia działalność: Joachima Lelewela, Wiktora Helmana, Adama Jerzego Czartoryskiego, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Fryderyka Chopina, Cypriana Kamila</p>	<p>objaśnia znaczenie dat: 1831, 1835</p> <p>wskazuje na mapie: kierunki emigracji polskiej po upadku powstania listopadowego</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: Mały Manifest, Komitet Narodowy Polski (KNP), Centralizacja, Gromady Ludu Polskiego, Młoda Polska</p> <p>Towarzystwo Literackie Polskie, Towarzystwo Historyczno-Literackie, Szkoła Polska, Towarzystwo Naukowej Pomocy,</p>	<p>omawia działalność: Zenona Świętosławskiego, Wojciecha Chrzanowskiego, Michała Czajkowskiego,</p> <p>przedstawia i porównuje stosunek społeczeństw i rządów krajów Europy Zachodniej do polskich emigrantów</p> <p>określa i objaśnia poglądy najważniejszych ugrupowań Wielkiej Emigracji</p> <p>przedstawia działalność Wielkiej Emigracji na arenie międzynarodowej</p> <p>przedstawia ideę mesjanizmu polskiego</p>	<p>porównuje programy najważniejszych ugrupowań Wielkiej Emigracji</p> <p>ocenia działalność księcia Adama Jerzego Czartoryskiego</p> <p>wyjaśnia znaczenie okresu Wielkiej Emigracji dla dziejów kultury polskiej</p> <p>analizuje źródła historyczne</p>	<p>ocenia znaczenie Wielkiej Emigracji dla dziejów narodu polskiego</p> <p>rozwiązuje problemy w twórczy sposób</p> <p>potrafi korzystać z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej</p>

	Norwida,	omawia działalność: Ignacego Domeyki, Tadeusza Krępowieckiego, Stanisława Worcella, Andrzeja Towiańskiego, Zygmunta Krasińskiego, Maurycego Mochnackiego, Ludwika Mierosławskiego			
Ziemie polskie w latach 1831-1846	<p>objaśnia znaczenie dat: 1832, 22 lutego 1846</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: Statut Organiczny, stan wyjątkowy, rusyfikacja, noc paskiewiczowska, noc flottwellowska, germanizacja, praca organiczna, Bazar, emisariusz, Towarzystwo Demokratyczne Polskie, Rząd Narodowy, rabacja</p> <p>wskazuje na mapie: Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Poznańskie, Galicję, Wolne Miasto Kraków</p> <p>omawia działalność: Karola Marcinkowskiego, Jakuba Szeli Edwarda Dembowskiego,</p>	<p>objaśnia znaczenie dat: 1833,</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: kasyno gostyńskie, Towarzystwo Pomocy Naukowej dla Młodzieży Męskiej, Młoda Polska, Zemsta Ludu, Komitet w Poznaniu, Związek Narodu Polskiego, Związek Plebejuszy</p> <p>omawia działalność: Iwana Paskiewicza, Eduarda Flottwella, Hipolita Cegielskiego, Karola Libelta, Szymona Konarskiego, Ludwika Mierosławskiego, Jana Tyssowskiego,</p> <p>wskazuje na mapie zasięg rabacji</p> <p>przedstawia represje popowstaniowe w Królestwie Polskim</p>	<p>omawia działalność: Fryderyka Wilhelma IV, Gustawa Potworowskiego, Dezyderego Chłapowskiego, Joachima Lelewela, Józefa Zaliwskiego, Henryka Kamińskiego, Walentego Stefańskiego, Piotra Ściegiennego, Ludwika Gorzkowskiego, Aleksandra Grzegorzewskiego, Aleksandra Wielopolskiego</p> <p>wymienia przykłady działań spiskowych na ziemiach polskich w latach 1831-1846</p> <p>przedstawia przyczyny rabacji w Galicji</p> <p>objaśnia skutki powstania w 1846 r.</p>	<p>porównuje sytuację Polaków w poszczególnych zaborach po powstaniu listopadowym</p> <p>wymienia główne założenia Manifestu Rządu Narodowego</p> <p>analizuje źródła historyczne</p>	<p>ocenia działalność organizacji spiskowych</p> <p>rozwiązuje problemy w twórczy sposób</p> <p>potrafi korzystać z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej</p>
Wiosna ludów	<p>objaśnia znaczenie dat: 1848-1849</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: wiosna ludów, konstytucja oktrojowana, autonomia, liberalizacja</p> <p>omawia działalność: Ludwika Napoleona, Fryderyka Wilhelma IV, Franciszka Józefa, Lajosa Kossutha, Wiktora Emanuela II, Napoleona III</p> <p>wskazuje na mapie: zasięg wiosny ludów w Europie,</p>	<p>objaśnia znaczenie dat: luty 1848, grudzień 1851, 2 grudnia 1852, marzec 1848, 1860.</p> <p>przedstawia przyczyny wiosny ludów w różnych krajach Europy</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: rojaliści, republikanie, socjaliści, bonapartyści, bankiety, II republika, Komisja Luksemburska, warsztaty narodowe, plebiscyt, II cesarstwo, dekompozycja,</p>	<p>objaśnia politykę Napoleona III</p> <p>wskazuje przykłady zmian polityczno-ustrojowych, społecznych i narodowych w czasie wiosny ludów</p> <p>przedstawia przyczyny klęski ruchów narodowych we Włoszech i na Węgrzech</p> <p>omawia działalność: Georges'a Haussmana, Alphonse'a de Lamartine'a, Sándora Petöfiego, Alfreda von Windischgrätza, Ferdynanda Burbona</p>	<p>ocenia znaczenie wiosny ludów</p> <p>przedstawia kolejne etapy rozszerzania władzy przez Ludwika Napoleona</p> <p>analizuje źródła historyczne</p>	<p>ocenia rolę parlamentu frankfurckiego</p> <p>wskazuje powiązania między zjawiskami politycznymi, ekonomicznymi, społecznymi i kulturowymi</p> <p>rozwiązuje problemy w twórczy sposób</p> <p>potrafi korzystać z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej</p>

	Paryż, Berlin, Wiedeń, Rzym	parlament frankfurcki, „duże” Niemcy, „małe” Niemcy, Korona św. Stefana, madziaryzacja omawia działalność: Ludwika Filipa Orleańskiego, Ferdynanda I Habsburga, Klemensa Metternicha, Iwana Paskiewicza, Piusa IX, , Josepha Radetzky’ego wskazuje na mapie: Pragę, Frankfurt nad Menem, ziemie Korony św. Stefana, Custozę, Novarę, Wenecję			
Polacy a wiosna ludów	objaśnia znaczenie dat: 1848 rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: autonomia, uwłaszczenie, „Za wolność waszą i naszą” omawia działalność: Ludwika Mierosławskiego, Józefa Bema wskazuje na mapie: zasięg wiosny ludów na ziemiach polskich, kraje, w których Polacy uczestniczyli w wydarzeniach wiosny ludów	objaśnia znaczenie dat: marzec 1848, kwiecień-maj 1848, kwiecień 1848 rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: Komitet Narodowy omawia działalność: Karola Libelta, Walentego Stefańskiego, Gustawa Potworowskiego, Wilhelma von Willisena, Wiktora Heltmana, Franciszka Smolki, Franza Stadion, Krzysztofa Mrongowiusza, Gustawa Gizewiusza, Józefa Lompy, Emanuela Smolki	omawia działalność: Adama Mickiewicza, Wojciecha Chrzanowskiego, Józefa Wysockiego, Henryka Dembińskiego, przedstawia przyczyny i wskazuje przykłady zaangażowania Polaków w europejską wiosnę ludów przedstawia przebieg i skutki wiosny ludów w Galicji przedstawia przyczyny, przebieg i skutki powstania w Wielkopolsce wskazuje przykłady wzrostu polskiej świadomości narodowej na obszarach włączonych do Prus	ocenia udział Polaków w wiosnie ludów charakteryzuje postawę chłopów polskich w czasie wiosny ludów analizuje źródła historyczne	wskazuje wpływ wydarzeń wiosny ludów w Europie na postawy Polaków rozwiązuje problemy w twórczy sposób potrafi korzystać z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej
Świat po kongresie wiedeńskim – powtórzenie	objaśnia pojęcia, omawia działalność osób, wymienia daty i wskazuje na mapie tereny omawiane na poprzednich zajęciach	objaśnia pojęcia, omawia działalność osób, wymienia daty i wskazuje na mapie tereny omawiane na poprzednich zajęciach	wskazuje przykłady polskiej działalności gospodarczej, oświatowej, kulturalnej w pierwszej połowie XIX w. przedstawia przemiany ekonomiczne i społeczne w świecie pokongresowym	przedstawia i ocenia argumenty zwolenników i przeciwników organizowania polskich powstań niepodległościowych objaśnia i ocenia funkcjonowanie systemu wiedeńskiego w pierwszej połowie XIX w.	wskazuje powiązania i zależności między zmianami politycznymi, ideowymi, ekonomicznymi i społecznymi rozwiązuje problemy w twórczy sposób potrafi korzystać z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej
Wojna krymska i	objaśnia znaczenie dat: 1853-1856	objaśnia znaczenie dat: 1861, 1881	wskazuje przyczyny klęski armii rosyjskiej w wojnie	ocenia postawę księcia Adama Jerzego	ocenia główne reformy przeprowadzone w Rosji w

<p>jej skutki</p>	<p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: „chory człowiek Europy”, Święte Przymierze, odwilż posewastopolska wskazuje na mapie: państwa uczestniczące w wojnie krymskiej, Półwysep Krymski, Paryż omawia działalność: Mikołaja I, Napoleona III, Aleksandra II, Adama Jerzego Czartoryskiego</p>	<p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: panslawizm, mir, ziemstwo wskazuje na mapie: cieśniny czarnomorskie, Serbię, Mołdawię, Wołoszczyznę, Sewastopol wymienia przyczyny wybuchu wojny krymskiej omawia działalność: Franciszka Józefa, Abdumecida I, Aleksandra Walewskiego, Józefa Wysockiego, Michała Czajkowskiego, Władysława Zamoyskiego, Adama Mickiewicza</p>	<p>krymskiej przedstawia skutki wojny krymskiej przedstawia główne reformy Aleksandra II przeprowadzone w Rosji</p>	<p>Czartoryskiego, polskich dowódców oraz polityków w czasie wojny krymskiej analizuje źródła historyczne</p>	<p>czasach Aleksandra II rozwiązuje problemy w twórczy sposób potrafi korzystać z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej</p>
<p>Powstanie styczniowe</p>	<p>objaśnia znaczenie dat: 22 stycznia 1863, marzec 1864 wskazuje na mapie: Królestwo Polskie, cesarstwo rosyjskie, Królestwo Pruskie, cesarstwo Francji, miejsca głównych bitew powstania styczniowego rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: odwilż posewastopolska, Towarzystwo Rolnicze, biali, czerwoni, branka, Rząd Narodowy, dyktator, uwłaszczenie objaśnia charakter walk powstańczych omawia działalność: Aleksandra II, Andrzeja Zamoyskiego, Aleksandra Wielopolskiego, Romualda Traugutta, Ludwika Mierosławskiego, Jarosława Dąbrowskiego, Mariana Langiewicza,</p>	<p>objaśnia znaczenie dat: luty 1861, kwiecień 1861, październik 1861, 1862, luty 1863, marzec 1863, maj 1863, sierpień 1864, 1865 wskazuje na mapie zasięg powstania styczniowego rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: Akademia Sztuk Pięknych, Akademia Medyko-Chirurgiczna, mesjanizm narodu polskiego, żałoba narodowa, Dyrekcja Krajowa, Komitet Miejski, Ziemia i Wola, Komitet Centralny Narodowy, millenerzy, lojalizm, Szkoła Główna, oczynszowanie, Tymczasowy Rząd Narodowy, partie, państwo podziemne, żuawi śmierci, przedstawia główne założenia manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego omawia działalność: Leopolda Kronenberga, Zygmunta Padlewskiego, , Stefana Bobrowskiego, Zygmunta Sierakowskiego, Michała Heydenreicha, Andrieja Potiebni, François</p>	<p>wymienia przyczyny i wskazuje przykłady patriotycznego ożywienia w Królestwie Polskim na początku lat 60. XIX w. porównuje programy stronnictwa białych i czerwonych omawia zmiany, które chciał wprowadzić Romuald Traugutt przedstawia działalność konspiracyjnego państwa polskiego omawia działalność: Michaiła Górczakowa, Karla Lamberta, Aleksandra Lüdersa, Napoleona III, Zygmunta Szczęsnego Felińskiego, księcia Konstantego, Apolinarego Kurowskiego, Aleksandra Waszkowskiego, , Otto von Bismarcka, Henry'ego Palmerstona, Antoniego Mackiewicza, Edmunda Nyary, Edwarda Jurgensa, Ignacego Chmieleńskiego, Fiodora Berga, Michaiła Murawjowa, Józefa Hauke-Bosaka,</p>	<p>ocenia powstanie styczniowe przedstawia poglądy białych, czerwonych oraz Aleksandra Wielopolskiego analizuje źródła historyczne</p>	<p>ocenia postawę Aleksandra Wielkopolskiego objaśnia przyczyny klęski powstania styczniowego rozwiązuje problemy w twórczy sposób potrafi korzystać z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej</p>

		Rochebrune'a, Francesca Nullo, Stanisława Brzóska			
Wojna secesyjna	<p>objaśnia znaczenie dat: 1861-1865</p> <p>wskazuje na mapie miejsca głównych bitew wojny secesyjnej</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: izolacjonizm, abolicjonizm, demokraci, republikanie, secesja, Unia, Konfederacja (Skonfederowane Stany Ameryki Północnej)</p> <p>omawia działalność: Abrahama Lincolna, Jeffersona Daviesa, Roberta Lee, Ulyssesa Granta</p>	<p>objaśnia znaczenie dat: 1823, 1860, 1862, 1863, 1865, 1803, 1818, 1845, 1846-1848, 1846, 1867</p> <p>wskazuje na mapie: Unię, Konfederację, etapy rozwoju terytorialnego USA w XIX w.</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: doktryna Monroe, kompromis Missouri, wojna totalna, XIII poprawka</p> <p>omawia działalność: Jamesa Monroea, Johna Browna, Harriet Beecher-Stowe, Williama Shermana, Johna Bootha</p>	<p>opisuje sytuację Indian w USA</p> <p>wskazuje czynniki, które zdecydowały o zwycięstwie Unii w wojnie secesyjnej</p> <p>ocenia charakter walk podczas wojny secesyjnej</p>	<p>opisuje i objaśnia różnice społeczno-ekonomiczne między Południem a Północą</p> <p>przedstawia najważniejsze skutki wojny secesyjnej</p> <p>analizuje źródła historyczne</p>	<p>wyjaśnia moralne, polityczne i ekonomiczne przyczyny sporu o utrzymanie niewolnictwa w USA</p> <p>rozwiązuje problemy w twórczy sposób</p> <p>potrafi korzystać z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej</p>
Zjednoczenie Włoch i powstanie Austro-Węgier	<p>objaśnia znaczenie dat: 1861, 1867</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: risorgimento, autonomia, państwo dualistyczne</p> <p>wskazuje na mapie: Królestwo Sardynii (Piemont), cesarstwo Francji, cesarstwo austriackie, Królestwo Obojga Sycylii, Państwo Kościelne, Wenecję</p> <p>omawia działalność: Wiktora Emanuela II, Camillo Cavoura, Giuseppe Garibaldiego, Franciszka Józefa</p>	<p>objaśnia znaczenie dat: 1858, 1859–1860, 1866, 1870, 1871</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: wyprawa tysiąca czerwonych koszul, „więzień Watykanu”</p> <p>wskazuje na mapie: Magentę, Solferino, Villafranca, Sabaudię, Niceę, etapy zjednoczenia Włoch, część austriacką i węgierską Austro-Węgier</p> <p>omawia działalność: Giuseppe Mazziniego, Napoleona III, Piusa IX, Aleksandra Bacha, Agenora Gołuchowskiego</p> <p>wymienia główne grupy narodowościowe imperium Habsburgów</p>	<p>wskazuje czynniki, które sprzyjały zjednoczeniu Włoch</p> <p>przedstawia główne etapy procesu zjednoczenia</p> <p>przedstawia zmiany wprowadzone w państwie austriackim w 1867 r.</p>	<p>wyjaśnia przyczyny nadawania autonomii poszczególnym grupom narodowym przez Franciszka Józefa</p> <p>analizuje źródła historyczne</p>	<p>ocenia znaczenie Wiktora Emanuela II, Cavoura, Garibaldiego i Mazziniego dla dziejów Włoch</p> <p>potrafi korzystać z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej</p>
Zjednoczenie Niemiec	<p>objaśnia znaczenie dat: 1867, 1870-1871, 18 stycznia 1871, 1878, 1879, 1882</p> <p>wskazuje na mapie:</p>	<p>objaśnia znaczenie dat: 1864, 1866, 1872, 1872-1878, 1877-1878, 1887</p> <p>wskazuje na mapie:</p>	<p>przedstawia reformy militarne w Prusach</p> <p>przedstawia główne etapy procesu jednoczenia</p>	<p>porównuje cele polityczne i ocenia skuteczność działań Napoleona III i Otto von Bismarcka</p>	<p>ocenia skuteczność polityki wewnętrznej i zewnętrznej Bismarcka w zjednoczonych Niemczech</p>

	<p>Królestwo Pruskie, cesarstwo austriackie, cesarstwo Francji, cesarstwo rosyjskie, Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii, Imperium Osmańskie, Królestwo Włoskie</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: „krew i żelazo”, Związek Północnoniemiecki, II Rzesza Niemiecka, Kulturkampf</p> <p>omawia działalność: Wilhelma I, Otto von Bismarcka, Napoleona III</p>	<p>Związek Niemiecki, Królestwo Danii, Sadową, Metz, Sedan, etapy jednoczenia Niemiec, Bułgarię, Serbię, Rumunię, Czarnogórę,</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: Związek Niemiecki, depesza emska, III republika, Bundestag, Reichstag, sojusz trzech cesarzy, „bezsronny makler”</p> <p>wskazuje cele polityki Otto von Bismarcka</p>	<p>Niemiec,</p> <p>przedstawia warunki pokojowe narzucone Austrii i Francji</p> <p>omawia działalność: Helmutha von Moltke, Aleksandra II, Franciszka Józefa, Leopolda Hohenzollern-Sigmaringen</p>	<p>porównuje warunki pokojowe narzucone Austrii i Francji</p> <p>omawia główne założenia polityki wewnętrznej i zewnętrznej zjednoczonych Niemiec</p> <p>analizuje źródła historyczne</p>	<p>przedstawia sposoby realizacji polityki wewnętrznej i zewnętrznej Bismarcka w zjednoczonych Niemczech</p>
<p>Gospodarka i społeczeństwo w drugiej połowie XIX w</p>	<p>objaśnia znaczenie dat: 1853, 1876, 1903</p> <p>wskazuje na mapie potęgę gospodarcze świata w drugiej połowie XIX w.</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: mechanizacja, nawozy sztuczne, „wiek węgla i stali”, elektryfikacja, monopolizacja, urbanizacja, emigracja zarobkowa</p> <p>wymienia najważniejsze odkrycia naukowe i techniczne drugiej połowy XIX w.</p>	<p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: kartel, syndykat, trust, koncern</p> <p>omawia działalność: Ludwika Pasteura, Alfreda Nobla, Henry’ego Forda, Wilbura i Orville’a Wright, Rudolfa Diesla, Thomasa Edisona, Samuela Morse’a, Aleksandra Bella, Guglielmo Marconiego, Ignacego Łukasiewicza</p> <p>wymienia przyczyny i wskazuje kierunki emigracji zarobkowej</p>	<p>omawia działalność: Justusa Liebiga, Henry’ego Bessemera, Pierre’a Martina, Wilhelma i Friedricha Siemensów, Paula Heroul’ta, Charlesa Martina Halla, Étienne’a Lenoira, Nikolausa Otto, Gottlieba Daimlera, Carla Benza, Louisa Blériota, Michaela Faradaya, Nikoli Tesli, Sebastiana Ferranti, Heinricha Herza, Beniamina Sillimana, Alfreda Kruppa, Johna Rockefellera</p> <p>objaśnia zjawisko monopolizacji i wskazuje jego skutki</p>	<p>przedstawia dynamikę zmian ekonomicznych na świecie w XIX w., wykorzystując dane statystyczne</p> <p>wyjaśnia przyczyny i wskazuje znaczenie przemian w rolnictwie w drugiej połowie XIX w.</p> <p>pracuje ze źródłami historycznymi</p>	<p>wskazuje powiązania między zjawiskami ekonomicznymi i społecznymi</p> <p>rozwiązuje problemy w twórczy sposób</p> <p>potrafi korzystać z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej</p>
<p>Kolonializm w XIX w.</p>	<p>objaśnia znaczenie dat: 1876, 1899-1902, 1839-1842, 1899-1901, 1898,</p> <p>wskazuje na mapie: główne tereny opanowane przez państwa kolonialne</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: kolonializm, wojny burskie, dominium, samuraj,</p> <p>omawia działalność: Wiktorii, Wilhelma II, Napoleona III, Mutsuhito</p>	<p>objaśnia znaczenie dat: 1857-1858, 1850-1864, 1905, 1910, 1911, 1898</p> <p>wskazuje na mapie: obszary konfliktów kolonialnych</p> <p>wyjaśnia i klasyfikuje przyczyny tworzenia kolonii w XIX w.</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: doktryna Monroe, wojna opiumowa, powstanie bokserów, protektorat, obóz koncentracyjny, epoka Meiji</p>	<p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: Zulusi, powstanie sipajów, Kompania Wschodnioindyjska, Legia Cudzoziemska,</p> <p>powstanie tajpingów, szogun, „polityka otwartych drzwi”, dyplomacja dolarowa</p> <p>wymienia główne imperia kolonialne i przedstawia proces ich budowania</p> <p>omawia działalność: Beniamina Disraeliego,</p>	<p>porównuje decyzje władz Japonii i Chin dotyczące polityki wewnętrznej tych państw, wskazując ich konsekwencje</p> <p>objaśnia specyfikę i przedstawia kierunki kolonializmu amerykańskiego</p> <p>objaśnia specyfikę i przedstawia kierunki kolonializmu rosyjskiego</p> <p>pracuje ze źródłami historycznymi</p>	<p>ocenia skutki kolonializmu dla dziejów świata</p> <p>rozwiązuje problemy w twórczy sposób</p> <p>potrafi korzystać z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej</p>

		<p>omawia działalność: Theodore’a Roosevelta, Leopolda II, Otto von Bismarcka, Cecila Rhodesa,</p>	<p>Rothschilda, Isma’ila, Mahdiego Hiram Maxima, Paulusa Krugera, Henry’ego Stanleya, Alfreda Mahana, Tse-Hi, Sun Yat-sena, Matthew Perry’ego</p> <p>wskazuje przyczyny dominacji armii europejskich nad ludami Afryki i Azji</p>		
<p>Nowe ideologie polityczne</p>	<p>objaśnia znaczenie dat: 1864-1876, 1889, 1891, 1871, 1875,</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: monarchia konstytucyjna, monarchia absolutna, republika, wyborcze, konserwatyzm, liberalizm, kapitaliści, proletariusze, walka klas, , komunizm, Międzynarodowe Stowarzyszenie Robotników (I Międzynarodówka), Socjaldemokratyczna Partia Robotniczej Rosji (SDPRR), II Międzynarodówka, rewizjoniści, mienszewicy, bolszewicy, socjaldemokracja, chrześcijańska</p> <p>demokracja (chadecja), nacjonalizm, Komuna Paryska, III republika</p>	<p>objaśnia znaczenie dat: 1848, 1898, 1903</p> <p>wskazuje na mapie: państwa z drugiej połowy XIX w., sklasyfikowane wg formy rządów</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: Manifest komunistyczny, socjalizm naukowy, internacjonalistyczna rewolucja, system kurialny, liberalizm socjalny, , anarchiści, reformiści, <i>Rerum novarum</i>, solidaryzm społeczny, Gwardia Narodowa, komunardzi</p> <p>omawia działalność: Karola Marksa, Fryderyka Engelsa, Otto von Bismarcka, Włodzimierza Ilicza Uljanowa (Lenina), Eduarda Bernsteina, Leona XIII, Jarosława Dąbrowskiego</p> <p>przedstawia założenia ideologii marksistowskiej wskazuje cele i przedstawia działalność I Międzynarodówki</p> <p>przedstawia zmiany w ideologii liberalnej i konserwatywnej w drugiej połowie XIX w.</p>	<p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: Związek Komunistów, Socjaldemokratyczna Partia Niemiec (SPD), Partia Pracy, narodnicy (Ziemia i Wola, Narodna Wola), eserowcy (Partia Socjalistycznych Rewolucjonistów)</p> <p>omawia działalność: Beniamina Disraeliego, Johna Stuarta Milla, Jeana Blanca, Louis Blanquiego, Pierre’a Proudhona, Ferdinanda Lassalle’a, Alexandre’a Milleranda, Aleksandra Hercena, Georgija Plechanowa, Michaiła Bakunina, Piotra Kropotkina, Karla Kautsky’ego, Karla Liebknechta, Róży Luksemburg, Piusa IX, Josepha Gobineau, Louis Thiersa</p> <p>wskazuje okoliczności powstania i przedstawia działalność Komuny Paryskiej</p>	<p>porównuje oraz ocenia ideologię komunistyczną i socjaldemokratyczną przedstawia zmiany w poglądach Kościoła w XIX w. w sprawach społecznych pracuje ze źródłami historycznymi</p>	<p>wskazuje związki XIX- wiecznych ideologii ze współczesnym życiem politycznym</p> <p>wskazuje powiązania między rozwojem ruchu socjalistycznego a przemianami polityczno- społecznymi w drugiej poł. XIX w.</p> <p>potrafi korzystać z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej</p>
<p>Ziemie polskie na przełomie XIX i XX w.</p>	<p>objaśnia znaczenie dat: 1866, 1872-1878, 1901 wskazuje na mapie:</p>	<p>objaśnia znaczenie dat: 1869, 1885, 1886, 1894, 1904, 1908</p>	<p>objaśnia postawy Polaków wobec polityki poszczególnych państw</p>	<p>wyjaśnia przyczyny gospodarczego zróżnicowania ziem polskich</p>	<p>porównuje oraz ocenia politykę każdego z państw zaborczych wobec Polaków</p>

	<p>ziemie polskie pod zaborami, państwa zaborcze</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: ruch spółdzielczy, hakata, Kulturkampf, germanizacja, Komisja Kolonizacyjna, praca organiczna, solidaryzm narodowy, inteligencja, rusyfikacja, Kraj Przywiślański, lojaliści, praca u podstaw, emancypacja kobiet, asymilacja Żydów, emigracja zarobkowa, autonomia, trójlojalizm</p> <p>omawia działalność: Otto von Bismarcka, Wojciecha Drzymały, Hipolita Cegielskiego, Piotra Wawrzyniaka, Aleksandra Apuchtina, Aleksandra Świętochowskiego, Bolesława Prusa, Franciszka Józefa, Agenora Gołuchowskiego, Jana Matejki, Stanisława Wyspiańskiego</p>	<p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: repolonizacja prowincja poznańska, rugi pruskie, ustawa kagańcowa, nowela osadnicza, ustawa wyłączeniowa, pozytywiści warszawscy, Centralne Towarzystwo Gospodarcze, czytelnie ludowe, depolonizacja, Sejm Krajowy, Wydział Krajowy, <i>Teka Stańczyka</i>, krakowska szkoła historyczna</p> <p>objaśnia politykę każdego z państw zaborczych wobec Polaków</p> <p>omawia działalność: Mieczysława Ledóchowskiego, Bernharda von Büllowa, Maksymiliana Jackowskiego, Augustyna Szamarzewskiego, Tytusa Działyńskiego,</p>	<p>zaborczych</p> <p>przedstawia sytuację ekonomiczną na ziemiach polskich we wszystkich zaborach</p> <p>omawia działalność: Elizy Orzeszkowej, Leopolda Kronenberga, Hipolita Wawelberga, Józefa Chełmońskiego, Józefa Kossaka, Wojciecha Kossaka, Stanisława Przybyszewskiego, Tadeusza Boya-Żeleńskiego, Andrzeja Potockiego, Pawła Popiela, Józefa Szujskiego, Stanisława Koźmiana, Stanisława Tarnowskiego, Ludwika Wodzickiego, Michała Bobrzyńskiego, Waleriana Kalinki, Ferdinanda Hansemanna, Hermanna Kennemanna, Heinricha von Tiedemanna,</p>	<p>pod zaborami</p> <p>porównuje sytuację Polaków w poszczególnych zaborach</p> <p>pracuje ze źródłami historycznymi</p>	<p>rozwiązuje problemy w twórczy sposób</p> <p>potrafi korzystać z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej</p>
<p>Polskie partie polityczne w drugiej poł. XIX w.</p>	<p>objaśnia znaczenie dat: 1882-1886, 1887, 1892, 1893, 1895, 1913</p> <p>wskazuje na mapie ziemie polskie pod zaborami, państwa zaborcze</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: Międzynarodowa Socjalno-Rewolucyjna Partia Proletariat (Wielki Proletariat, I Proletariat), Polska Partia Socjalistyczna (PPS), program paryski, Socjaldemokracja Królestwa Polskiego (SDKP), Socjaldemokracja Królestwa Polskiego i Litwy (SDKPiL), Liga Polska, Liga Narodowa, endecja, Stronnictwo Ludowe, Polskie Stronnictwo</p>	<p>objaśnia znaczenie dat: 1903, 1888, 1889, 1897</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: kasy oporu, program brukselski, Związek Młodzieży Polskiej „Zet”, II Proletariat, Polska Partia Socjalno-Demokratyczna Galicji i Śląska Cieszyńskiego (PPSD)</p> <p>omawia działalność: Stanisława Stojałowskiego, Marii i Bolesława Wysłouchów, Stanisława Kunickiego, Bolesława Limanowskiego, Stanisława Wojciechowskiego, Adolfa Warszawskiego, Jana Stapińskiego, Marcina Kasprzaka, Juliana Marchlewskiego, Ignacego</p>	<p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: ruch wszechpolski, egoizm narodowy, Związek Robotników Polskich, Partia Socjaldemokratyczna Galicji i Śląska Cieszyńskiego, Polska Partia Socjalistyczna zaboru pruskiego (PPS zaboru pruskiego), Narodowy Związek Chłopski, „Zaranie”</p> <p>omawia działalność: Ludwika Kulczyckiego</p> <p>przedstawia rozwój ruchu socjalistycznego poza zaborem rosyjskim</p> <p>przedstawia okoliczności powstania, założenia i</p>	<p>porównuje oraz ocenia założenia nurtu niepodległościowego i internacjonalistycznego w polskim ruchu robotniczym</p> <p>pracuje ze źródłami historycznymi</p>	<p>wskazuje związki między sytuacją ekonomiczno-społeczną i polityczną a rozwojem różnych nurtów politycznych na ziemiach polskich pod zaborami</p> <p>rozwiązuje problemy w twórczy sposób</p> <p>potrafi korzystać z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej</p>

	Ludowe (PSL), PSL-Lewica, PSL „Piast” omawia działalność: Ludwika Waryńskiego, Józefa Piłsudskiego, Róży Luksemburg, Feliksa Dzierżyńskiego, Zygmunta Miłkowskiego, Zygmunta Balickiego, Romana Dmowskiego, Wincentego Witosa	Daszyńskiego wyjaśnia przyczyny pojawienia się nowych idei politycznych na ziemiach polskich przedstawia okoliczności powstania i omawia działalność Wielkiego Proletariatu	działalność ruchu ludowego na ziemiach polskich przedstawia okoliczności powstania, założenia i działalność ruchu narodowego na ziemiach polskich		
Świat przełomu XIX i XX w.	objaśnia znaczenie dat: 1896 rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: analfabetyzm, powszechny obowiązek szkolny, filozofia pozytywistyczna, la belle époque, fin de siècle, emancypacja, skauting, realizm, impresjonizm, secesja omawia działalność: Ludwika Pasteura, Wilhelma Roentgena, Jules Verne’a, Augusta Comte’a, Friedricha Nietsche, Emmeline Pankhurst, Marii Skłodowskiej-Curie, Auguste’a i Louis Lumière, Wiktora Hugo, Karola Dickensa, Lwa Tolstoja, Emila Zoli, Gustave’a Courbete, Henryka Ibsena, Stanisława Wyspiańskiego, Claude’a Moneta, Paula Cézanne’a, Vincenta van Gogha, Aleksandra Gieryskiego, Artura Strindberga, Stanisława Przybyszewskiego, Antonio Gaudiego	rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: agencja prasowa, sufrażystki, Społeczno-Polityczna Unia Kobiet, deklaracja paryska, naturalizm, symbolizm, dekadenci omawia działalność: Herberta Spencera, Johna Stuarta Milla, Karola Maya, , Arthura Schopenhauera, Olympe de Gouges, Louis Daguerre’a, Iwana Turgieniewa, Jeana François Milleta, Maurice’a Maeterlincka, Auguste’a Renoira, Edwarda Maneta, Paula Gauguina, Józefa Pankiewicza, Władysława Podkowińskiego, Charlesa Baudelaire’a, Oskara Wilde’a, Alfonsa Muchy, Józefa Mehofera, , Roberta Baden—Powella, Pierre’a de Coubertin,	rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: konwencja genewska, I i II konferencja haska omawia działalność: Josepha Litera, Rowlanda Hilla, Oswalda Spenglera przedstawia najważniejsze zmiany cywilizacyjne w drugiej połowie XIX w. i ich wpływ na życie codzienne ludności omawia przyczyny powstania i główne założenia ruchu emancypacyjnego omawia ideę nowożytnych igrzysk olimpijskich przedstawia najważniejsze nurty artystyczne w drugiej połowie XIX i na początku XX w.	objaśnia główne kierunki filozoficzne drugiej połowy XIX i początków XX w. przedstawia założenia ruchu skautowego wskazuje przykłady regulacji międzynarodowych normujących zasady prowadzenia wojen pracuje ze źródłami historycznymi	wyjaśnia przyczyny dominacji cywilizacyjnej Europy i Ameryki Północnej nad resztą świata w XIX w. rozwiązuje problemy w twórczy sposób potrafi korzystać z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej
Problemy narodowe i społeczne w drugiej poł. XIX	objaśnia pojęcia, omawia działalność osób, wymienia daty i wskazuje na mapie tereny omawiane na poprzednich zajęciach (tematy 11-21)	objaśnia pojęcia, omawia działalność osób, wymienia daty i wskazuje na mapie tereny omawiane na poprzednich zajęciach (tematy 11-21)	objaśnia pojęcia, omawia działalność osób, wymienia daty i wskazuje na mapie tereny omawiane na poprzednich zajęciach (tematy 11-21)	porównuje sposoby osiągnięcia narodowych celów przez Niemców, Włochów i Polaków, wyjaśnia przyczyny ich sukcesów i niepowodzeń	wskazuje powiązania i zależności między rozwojem naukowym i ekonomicznym a wzrostem poziomu życia społeczeństwa rozwiązuje problemy w

w. – powtórzenie		wskazuje przykłady polskiej działalności gospodarczej, oświatowej i kulturalnej w drugiej połowie XIX w.	przedstawia najważniejsze przemiany polityczne, ekonomiczne, społeczne i kulturalne w drugiej połowie XIX i na początku XX w.	przedstawia przyczyny wzrostu znaczenia USA, Niemiec i Japonii na arenie międzynarodowej pracuje ze źródłami historycznymi	twórczy sposób potrafi korzystać z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej
Rewolucja 1905 r. w Rosji i na ziemiach polskich	<p>objaśnia znaczenie dat: 1904, 22 stycznia 1905, październik 1905, 1906, sierpień 1906</p> <p>wskazuje na mapie: Rosję, Japonię, Koreę, Mandżurię, Sachalin, Petersburg, ziemie polskie zaboru rosyjskiego</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: krwawa niedziela, Manifest październikowy, bolszewicy, Duma Państwowa, SDKPiL, PPS, endecja, strajk powszechny, autonomia, Koło Polskie, PPS-Lewica („młodzi”), PPS-Frakcja Rewolucyjna („starzy”)</p> <p>przedstawia postawy Polaków wobec kryzysu w Rosji</p>	<p>objaśnia znaczenie dat: maj 1905, wrzesień 1905, 1910</p> <p>wskazuje na mapie: Port Artur, Mukden, Cuszimę, Portsmouth, Wielkie Księstwo Fińskie</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: Rady Delegatów Robotniczych, Rady Delegatów Żołnierskich, ochrana, Rada Państwa, , Organizacja Spiskowo-Bojowa PPS,</p> <p>omawia działalność: Aleksandra III, Mikołaja II, Lenina, Piotra Stołypina, Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego</p> <p>przedstawia genezę i przebieg wojny rosyjsko-japońskiej</p> <p>opisuje przebieg i wymienia skutki rewolucji na ziemiach polskich</p>	<p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: krawaty stołypinowskie, lojaliści, Stronictwo Polityki Realnej (realiści), Narodowy Związek Robotniczy, krwawa środa</p> <p>omawia działalność: Wilhelma II, admirała Togo, Georgija Gapon, Siergieja Witte, Stefana Okrzei, Marii Koszutskiej (Wery), Feliksa Kona, Leona Wasilewskiego, Stanisława Wojciechowskiego, Witolda Jodko-Narkiewicza</p> <p>objaśnia okoliczności wybuchu rewolucji w Rosji</p> <p>opisuje rozwój rewolucji rosyjskiej w latach 1905-1906</p> <p>przedstawia najważniejsze skutki rewolucji w Rosji</p>	<p>porównuje ustrój polityczny Rosji oraz państw Europy Zachodniej i USA</p> <p>ocenia politykę premiera Stołypina</p> <p>dostrzega i wskazuje zależności między sytuacją w Rosji i na ziemiach polskich</p> <p>pracuje ze źródłami historycznymi</p>	<p>porównuje założenia ideowe PPS, SDKPiL oraz endecji</p> <p>rozwiązuje problemy w twórczy sposób</p> <p>potrafi korzystać z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej</p>
Geneza I wojny światowej	<p>objaśnia znaczenie dat: 1879, 1882, 1904, 1907, 28 czerwca 1914</p> <p>wskazuje na mapie: państwa trójprzymierza i trójporozumienia, Bośnię i Hercegowinę, Alzację i Lotaryngię</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: aneksja, Weltpolitik, trójprzymierze, entente cordiale, trójporozumienie, ultimatum</p> <p>omawia działalność: Wilhelma II, Mikołaja II, arcyksięcia Franciszka Ferdynanda</p>	<p>objaśnia znaczenie dat: 1908, 1912, 1913, 28 lipca 1914</p> <p>wskazuje na mapie: rejony świata, w których występowały najbardziej napięte stosunki międzynarodowe w przededniu I wojny światowej</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: splendid isolation, Młoda Bośnia</p> <p>omawia działalność: Alfreda von Tirpitz, Gawriło Principa</p>	<p>przedstawia zmiany w niemieckiej polityce zagranicznej po dymisji kanclerza Bismarcka</p> <p>wymienia i objaśnia główne przyczyny wybuchu I wojny światowej</p>	<p>opisuje rozwój sytuacji międzynarodowej po zabójstwie w Sarajewie</p> <p>pracuje ze źródłami historycznymi</p>	<p>porównuje siły bloków militarnych</p> <p>rozwiązuje problemy w twórczy sposób</p> <p>potrafi korzystać z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej</p>

I wojna światowa	<p>objaśnia znaczenie dat: wrzesień 1914, maj 1915, 1916, luty 1917, 6 kwietnia 1917, 3 marca 1918, 11 listopada 1918</p> <p>wskazuje na mapie: państwa centralne i państwa ententy, miejsca największych bitew I wojny światowej</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: inicjatywa strategiczna, wojna pozycyjna, państwa centralne, ententa, nieograniczona wojna podwodna</p>	<p>objaśnia znaczenie dat: maj 1918, wrzesień 1918, październik 1918, 9 listopada 1918</p> <p>wskazuje na mapie: zmiany przebiegu frontów podczas I wojny światowej</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: bitwa jutlandzka, hiszpanka</p> <p>omawia działalność: Paula von Hindenburga, Philippe'a Pétaina, Woodrow Wilsona, Mikołaja II, Lenina, Ferdinanda Focha, Wilhelma II</p> <p>wskazuje cechy wojny pozycyjnej</p>	<p>omawia działalność: Alfreda von Schlieffena, Helmutha von Moltke (młodsze), Josepha Joffre, Ericha von Falkenhayna, Maty Hari, Aleksieja Brusilowa, Johna Pershinga, Ericha Ludendorffa, Karola I</p> <p>przedstawia niemiecki plan działań wojennych i jego skutki</p> <p>opisuje rozwój sytuacji na frontach I wojny światowej</p> <p>przedstawia rolę działań morskich podczas I wojny światowej</p>	<p>wskazuje wpływ sytuacji ekonomicznej na przebieg I wojny światowej</p> <p>wskazuje i klasyfikuje przyczyny klęski państw centralnych</p> <p>określa skutki I wojny światowej</p> <p>interpretuje materiały źródłowe</p>	<p>wyjaśnia wpływ zastosowania nowych rodzajów broni na przebieg działań wojennych w czasie I wojny światowej</p> <p>wyjaśnia przyczyny przystąpienia USA do I wojny światowej</p> <p>rozwiązuje problemy w twórczy sposób</p> <p>potrafi korzystać z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej</p>
Rewolucja w Rosji	<p>objaśnia znaczenie dat: 15 marca 1917, kwiecień 1917, 7 listopada 1917, 3 marca 1918</p> <p>wskazuje na mapie: Rosję przed wybuchem rewolucji, zasięg państwa radzieckiego w okresie międzywojennym</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: Duma Państwowa, abdykacja, Rząd Tymczasowy, Rady Delegatów Robotniczych i Żołnierskich, bolszewicy, dwuwładza, tezy kwietniowe, Rada Komisarzy Ludowych, komunizm wojenny, nacjonalizacja, totalitaryzm, Czeka, Armia Czerwona, biali</p>	<p>objaśnia znaczenie dat: lipiec 1917, 1919</p> <p>wskazuje na mapie: obszary działań armii białych, regiony interwencji państw ententy,</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: III Międzynarodówka (Komintern), konstytuanta, eserowcy, mienszewicy, Czerwona Gwardia, Rosyjska Komunistyczna Partia (bolszewików), Rosyjska Federacyjna Socjalistyczna Republika Radziecka, komisarz wojskowy</p> <p>omawia działalność: Mikołaja II, Aleksandra Kiereńskiego, Włodzimierza Ilicza Uljanowa (Lenina), Feliksa Dzierżyńskiego, Lwa Trackiego</p>	<p>wskazuje na mapie: tereny nieudanych prób rozszerzenia rewolucji komunistycznej</p> <p>omawia działalność: Grigorija Rasputina, Gieorgija Lwowa, Ławra Korniłowa, Aleksandra Kołczaka, Antona Denikina, Winstona Churchilla</p> <p>przedstawia okoliczności przejęcia władzy w Rosji przez bolszewików</p> <p>wymienia przyczyny zdobycia władzy w Rosji przez bolszewików</p> <p>przedstawia próby rozszerzenia rewolucji komunistycznej</p>	<p>wyjaśnia znaczenie reform Rządu Tymczasowego dla demokratyzacji Rosji</p> <p>przedstawia i klasyfikuje przyczyny wybuchu rewolucji w Rosji</p> <p>wykorzystuje materiały źródłowe</p>	<p>porównuje hasła propagandy bolszewickiej z rzeczywistymi działaniami</p> <p>wskazuje wpływ sytuacji militarnej i ekonomicznej na wzrost popularności bolszewików w Rosji</p> <p>rozwiązuje problemy w twórczy sposób</p> <p>potrafi korzystać z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej</p>
Sprawa polska podczas I wojny światowej	<p>objaśnia znaczenie dat: sierpień 1914, 5 listopada 1916, lipiec 1917, marzec 1917, sierpień 1917, styczeń 1918</p>	<p>objaśnia znaczenie dat: luty 1918, czerwiec 1917, listopad 1917</p> <p>wskazuje na mapie: zmiany przebiegu frontów na</p>	<p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: Polski Skarb Narodowy, Komunistyczna Partia Robotnicza Polski (KPRP), Mitteleuropa</p>	<p>wskazuje wpływ sytuacji militarnej i politycznej na postawę państw zaborczych wobec sprawy polskiej</p> <p>omawia zmianę stosunku</p>	<p>ocenia znaczenie I wojny światowej dla dziejów Polski</p> <p>rozwiązuje problemy w twórczy sposób</p> <p>potrafi korzystać z</p>

	<p>wskazuje na mapie: ziemie polskie pod zaborami, państwa zaborcze, państwa ententy</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: Związek Walki Czynnej, Towarzystwo „Strzelec”, Związek Strzelecki, 1. Kompania Kadrowa, Legiony Polskie, Polska Organizacja Wojskowa (POW), manifest dwóch cesarzy, „wielka licytacja”, kryzys przysięgowy, Rada Regencyjna, Komitet Narodowy Polski (KNP) w Paryżu, błękitna armia, 14 punktów programu pokojowego</p> <p>omawia działalność: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego, Józefa Hallera, Ignacego Paderewskiego, Woodrow Wilsona</p>	<p>ziemiach polskich podczas I wojny światowej</p> <p>rozumie i prawidłowo stosuje pojęcia: trializm, Komisja Tymczasowa Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych, Naczelny Komitet Narodowy (NKN), Tymczasowa Rada Stanu, bajorczycy, Komitet Narodowy Polski w Warszawie, Legion Puławski</p> <p>omawia działalność: Kazimierza Sosnkowskiego, Aleksandra Kakowskiego, Zdzisława Lubomirskiego, Józefa Ostrowskiego, Jana Kucharzewskiego, Mikołaja Mikołajewicza, Zygmunta Wielopolskiego, Mikołaja II, Józefa Dowbór-Muśnickiego, Lenina</p>	<p>omawia działalność: Juliusza Leo, Ericha Ludendorffa, Friedricha Naumanna, Stefana Heltmana,</p> <p>klasyfikuje i przedstawia orientacje polityczne społeczn. polskiego przed wybuchem wojny</p> <p>przedstawia działalność Józefa Piłsudskiego podczas I wojny światowej</p>	<p>państw ententy do sprawy polskiej i wskazuje jej przyczyny</p> <p>przedstawia inicjatywy polskich polityków związanych z państwami Ententy</p> <p>wykorzystuje materiały źródłowe</p>	<p>różnorodnych źródeł wiedzy historycznej</p>
<p>I wojna światowa – powtórzenie</p>	<p>objaśnia pojęcia, omawia działalność osób, wymienia daty i wskazuje na mapie tereny omawiane na poprzednich zajęciach (tematy 23-27)</p>	<p>objaśnia pojęcia, omawia działalność osób, wymienia daty i wskazuje na mapie tereny omawiane na poprzednich zajęciach (tematy 23-27)</p>	<p>przedstawia najważniejsze przemiany polityczne, ekonomiczne i społeczne w przededniu i podczas I wojny światowej</p>	<p>ocenia rolę I wojny światowej w dziejach Polski, Europy i świata</p> <p>pracuje ze źródłami historycznymi</p>	<p>wskazuje powiązania i zależności między zmianami politycznymi, ekonomicznymi i społecznymi a narastaniem konfliktów międzynarodowych</p> <p>rozwiązuje problemy w twórczy sposób</p> <p>potrafi korzystać z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej</p>

Wiek XX

* treści oznaczone gwiazdką odnoszą się do treści przewidzianych dla zakresu rozszerzonego

Świat i Europa w dwudziestoleciu międzywojennym 1918 - 1939					
Niedostateczny – uczeń:	Dopuszczający – uczeń:	Dostateczny – uczeń:	Dobry – uczeń:	Bardzo dobry - uczeń	Celujący – uczeń:
<p>- nie potrafi zdefiniować większości ze wskazanych dla wyższych ocen pojęć i postaci lub podaje definicje błędne;</p> <p>- nie potrafi określić znaczenia dat wskazanych dla wyższych ocen</p> <p>- nie potrafi scharakteryzować żadnego ze wskazanych dla wyższych ocen zagadnień historycznych;</p> <p>- nie opanował umiejętności wskazanych dla wyższych ocen</p>	<p>- poprawnie charakteryzuje tylko niektóre z podanych niżej pojęć, postaci, dat i zagadnień historycznych; definiuje je nieprecyzyjnie, cząstkowo i z błędami (lub tylko przy pomocy nauczyciela);</p> <p>- wykonuje zadania lub opracowuje wypowiedzi świadczące o znikomym opanowaniu wskazanych niżej umiejętności, popełnia wiele błędów;</p> <p>- objaśnia pojęcia: 14 punktów Wilsona, Liga Narodów, traktat wersalski faszyzm, Narodowa Partia Faszystowska; izolacjonizm, interwencjonizm państwowy, Nowy Ład; swastyka, kanclerz, obóz koncentracyjny, system monopartyjny, system wodzowski, faszyzm, nazizm, III Rzesza; Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, demokracja ludowa, centralne planowanie, kolektywizacja, industrializacja, łagier, NKWD, wielka czystka, kult jednostki, ateizacja; militarizm, pacyfizm, embargo, powszechna</p>	<p>- potrafi wykazać się wiedzą i umiejętnościami przewidzianymi dla oceny dopuszczającej (z tym, że pojęcia, postaci, daty i zagadnienia historyczne charakteryzuje w pełni poprawnie);</p> <p>- poprawnie charakteryzuje podane niżej pojęcia, postaci, daty i zagadnienia historyczne;</p> <p>- wykonuje zadania lub opracowuje wypowiedzi świadczące o częściowym, zawierającym błędy opanowaniu wskazanych niżej umiejętności;</p> <p>- objaśnia pojęcia: Rada Trzech, dyktat wersalski, strefa zdemilitaryzowana, plebiscyt, reparacje wojenne, Zgromadzenie Ogólne Ligi Narodów, Rada Ligi Narodów, sankcje militarne, Organizacja Narodów Zjednoczonych, izolacjonizm, * konferencja waszyngtońska, Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości, mały traktat wersalski;</p> <p>Związek Weteranów, Wielkie Włochy, czarne</p>	<p>- potrafi wykazać się wiedzą i umiejętnościami przewidzianymi dla niższych ocen;</p> <p>- poprawnie charakteryzuje podane niżej pojęcia, postaci, daty i zagadnienia historyczne;</p> <p>- wykonuje samodzielnie zadania lub opracowuje wypowiedzi świadczące o dobrym, choć nie pogłębionym opanowaniu wskazanych niżej umiejętności;</p> <p>- objaśnia pojęcia: Klauzule, dominia, sankcje dyplomatyczne, sankcje ekonomiczne, parytet, status quo, zasada otwartych drzwi w Chinach, standard dwóch potęg, Międzynarodowa Organizacja Pracy, traktat z Saint-Germain-en-Laye, traktat z Neuilly-sur-Seine, traktat z Trianon, traktat z Sévres, traktat z Lozanny, układ Sykes-Picot, deklaracja Balfoura, tereny mandatowe; „ukradzione zwycięstwo”, Włoska Partia Komunistyczna, Fasci di Combattimento, militaryzacja społeczeństwa, Narodowa</p>	<p>- potrafi wykazać się wiedzą i umiejętnościami przewidzianymi dla niższych ocen;</p> <p>- w poprawny i pogłębiony sposób definiuje wszystkie wskazane dla niższych ocen pojęcia, postaci i daty;</p> <p>- w poprawny i pogłębiony sposób oraz z własnymi przemyśleniami; charakteryzuje podane dla niższych ocen oraz wskazane niżej problemy historyczne;</p> <p>- wykonuje samodzielnie zadania lub opracowuje wypowiedzi świadczące o dobrym, pogłębionym opanowaniu wskazanych niżej umiejętności;</p> <p>- umiejętność: odnoszenia do praktyki zdobytej wiedzy oraz doświadczeń i nawyków</p> <p>– skutecznego porozumiewania się w różnych sytuacjach, prezentacji własnego punktu widzenia i uwzględniania poglądów innych ludzi, poprawnego posługiwania się językiem ojczystym, przygotowania do publicznych wystąpień</p>	<p>- potrafi wykazać się wiedzą i umiejętnościami przewidzianymi dla niższych ocen, szczególnie spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto wykazuje się dobrą znajomością:</p> <p>- wybranych pojęć, postaci, dat i problemów historycznych oraz umiejętności spoza list przewidzianych dla ocen niższych,</p> <p>- bieżących dyskusji historycznych i publicystycznych dotyczących ważnych problemów historii najnowszej, szczególnie z zakresu historii Polski</p> <p>a także</p> <p>- z sukcesami uczestniczy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych</p>

	<p>służba wojskowa, polityka ustępstw, konferencja monachijska, przestrzeń życiowa, pakt Ribbentrop–Mołotow, strefy wpływów, sojusz wojskowy</p> <p>– wskazuje na mapie: państwa utworzone po I wojnie światowej: Austrię, Węgry, Polskę, Czechosłowację, Estonię, Litwę, Łotwę, Finlandię, Królestwo Serbów, Chorwatów i Słoweńców (Królestwo SHS od 1929 nazywane Jugosławią); Włochy, Rzym, Węgry, Turcję, Hiszpanię, Litwę, Albanie, Portugalię, Jugosławię, Rumunię, Austrię, Estonię, Łotwę, Bułgarię, Grecję, Hiszpanię, Tyrol, Istrię, Dalmację, Fiume;</p> <p>USA; ZSRR; zmiany terytorialne w Europie i na świecie po I wojnie światowej, Chiny, Japonię, Niemcy, Włochy, Wielką Brytanię, Francję, Austrię, Abisynię (Etiopię), Nadrenię, Belgię, Czechosłowację,</p> <p>– objaśnia znaczenie dat (w związku z systemem wersalsko – waszyngtońskim): 1919,</p> <p>– w związku z faszyzmem włoskim: 1919, 1922;</p> <p>- w związku z nazizmem niemieckim: 1933</p> <p>- w związku z komunizmem radzieckim: 1922</p> <p>– omawia działalność: Thomasa Woodrow</p>	<p>koszule, marsz na Rzym, duce, prace (roboty) publiczne, reforma rolna, opieka socjalna, płatne urlopy, wczasy pracownicze, korporacjonizm</p> <p>traktaty laterańskie; wzrost gospodarczy, dochód narodowy, , bezrobocie, kredyt, , demokraci, republikanie, roboty publiczne;</p> <p>Republika Weimarska, Narodowosocjalistyczna Niemiecka Partia Robotników (NSDAP), Oddziały Szturmowe (SA), pucz monachijski, Sztafety Ochronne (SS), noc długich noży, führer, ustawy norymberskie, noc kryształowa, państwo policyjne, eutanazja, indoktrynacja</p> <p>Komunistyczna Partia Niemiec (KPD), Niemiecka Partia Robotnicza, <i>Mein Kampf</i>, nadszłowiek, Reichstag, Reichswehra, gestapo, Służba Bezpieczeństwa Rzeszy (SD), Hitlerjugend; federacja, unitaryzm, nomenklatura, gospodarka socjalistyczna, GUŁag, komunizm wojenny, Rosyjska Komunistyczna Partia (bolszewików), Wszechzwiązkowa Komunistyczna Partia (bolszewików), Komunistyczna Partia Związku Radzieckiego, Nowa Ekonomiczna Polityka, nepmani, stachanowcy, pionierzy, Komsomoł, muzea ateizmu;</p>	<p>Rada Korporacyjna, lokaut, mafia sycylijska;</p> <p>* squadre, *fasces, *tankietki;</p> <p>wydajność pracy, zawyżone kursy papierów wartościowych, giełda, deficyt budżetowy, ustawy socjalne, zasiłki dla bezrobotnych, ubezpieczenia emerytalne, zmotoryzowana armia, progresja podatkowa, dumping, głosy elektoralskie, mit „od pucybuta do milionera”, prohibicja;</p> <p>rasa aryjska, darwinizm społeczny, naród panów, dekret, „Ein Volk, ein Reich, ein Führer”, gauleiter, gleichschaltung, paliwa syntetyczne, Front Pracy, Volkswagen, olimpiada berlińska, autarkia, *okultyzm;</p> <p>Rada Związku, Rada Narodowości, Prezydium Rady Najwyższej ZSRR, rady, Sekretarz Generalny Komitetu Centralnego, „List do Zjazdu”, IV Międzynarodówka, triumwirat, „Prawda”, plan 5-letni, kułak, „rozkułaczanie”, WCzK, GPU, teoria o „zaostrzeniu się walki klasowej”;</p> <p>Falanga Hiszpańska, karliści, Komitet Nieinterwencji, Legia Cudzoziemska, Legion Condor, Brygady Międzynarodowe, appeasement,</p> <p>– wskazuje na mapie: tereny mandatowe, zmiany granic imperium</p>	<p>– efektywnego współdziałania w zespole i pracy w grupie, budowania więzi międzyludzkich, podejmowania indywidualnych i grupowych decyzji, skutecznego działania na gruncie zachowania obowiązujących norm</p> <p>– rozwiązywania problemów w twórczy sposób</p> <p>– odnoszenia do praktyki zdobytej wiedzy oraz doświadczeń i nawyków</p> <p>– rozwijanie sprawności umysłowych oraz osobistych zainteresowań</p> <p>– planowania, organizowania i oceniania własnej nauki, przyjmowania za nią coraz większej odpowiedzialności</p> <p>- objaśnia pojęcia:</p> <p>* Strefa Wspólnego Dobrobytu Wielkiej Azji Wschodniej, cesarstwo Mandżukuo, londyńska konferencja morska, mała ententa</p> <p>–objaśnia znaczenie dat</p> <p>- w związku z przyczynami wybuchu II wojny światowej i sytuacją międzynarodową w latach 30. XX w.: *</p> <p>(PP) 1931, 1937, 1933</p> <p>– omawia działalność:</p> <p>* (PP) Ikki Kito, Engelberta Dollfussa, Oswalda Spenglera, Artura Schopenhauera, Williama Faulknera, Marcela Prousta, Floriana Znanieckiego, Ortegi y</p>	
--	---	---	--	--	--

	<p>Wilsona, Benito Mussoliniego; Franklina Delano Roosevelta; Adolfa Hitlera; Włodzimierza Lenina, Józefa Stalina;</p> <p>- charakteryzuje zagadnienia historyczne:</p> <p>skutki polityczne I wojny światowej, paryska konferencja pokojowa, traktat wersalski, Liga Narodów;</p> <p>dyktatura Hitlera; terror w państwie Stalina, akt Ribbentrop–Mołotow, konferencja monachijska (1938), polityka Józefa Becka, sukcesy państw faszystowskich, filozofia dwudziestolecia międzywojennego, sztuki plastyczne, film i kultura masowa</p> <p>– wskazuje i wyjaśnia różnice w celach dyplomacji USA, Wielkiej Brytanii i Francji na konferencji paryskiej</p> <p>– wskazuje główne cechy faszyzmu włoskiego</p> <p>– wymienia przyczyny wielkiego kryzysu ekonomicznego</p> <p>– wskazuje najważniejsze skutki wielkiego kryzysu ekonomicznego</p> <p>– wskazuje długofalowe skutki I wojny światowej,</p> <p>– wskazuje długofalowe skutki kongresu paryskiego</p> <p>– definiuje genezę i główne cechy nazizmu</p> <p>– omawia genezę i podstawowe cechy</p>	<p>Front Ludowy, oś, pakt antykominternowski, linia eksterytorialna, „pokojowe podboje”, gwarancje niepodległości, * (P) „Azja dla Azjatów”, pakt czterech, standard dwóch potęg</p> <p>(PP) autarkia, mare nostrum, Kriegsmarine, Wehrmacht, Luftwaffe, układ morski, tonaż, wojna prewencyjna, piąta kolumna, anschluss, Lebensraum, pakt stalowy, Fundusz Obrony Narodowej, ludowy komisarz spraw zagranicznych, teoria psychoanalizy, podświadomość, teoria względności czasu i przestrzeni, katastrofizm, egzystencjalizm, kubizm, surrealizm, abstrakcjonizm, futuryzm, kultura masowa</p> <p>– wskazuje na mapie:</p> <p>zmiany granic Niemiec po I wojnie światowej, strefę zdemilitaryzowaną, tereny plebiscytowe; Linz, Monachium, Dachau, Wolfsburg, Norymbergę; czeskie Sudety, Zaolzie, Słowację, Litwę, Rumunię, Jugosławię, Albanie,</p> <p>– objaśnia znaczenie dat (w związku z systemem wersalsko – waszyngtońskim):</p> <p>1921/1922</p> <p>18 I 1919-28 VI 1919, XI</p> <p>– w związku z faszyzmem włoskim: IX 1919, 1925, 1929;</p> <p>– w związku z wielkim kryzysem ekonomicznym: X 1929, 1933</p>	<p>tureckiego;</p> <p>Kronsztad, Tbilisi, Meksyk, Magnitogorsk, Stalingrad, Nowokuznieck, Czelabińsk, republiki wchodzące w skład ZSRR w dwudziestoleciu międzywojennym, Mandzurię</p> <p>Niceę, Sabaudię, Korsykę, Tunis, Libię,</p> <p>Łagłobie Saary, Maroko, hiszpańskie, Protektorat Czech i Moraw, Ruś Zakarpacką, Kłajpedę, Łotwę, Estonię, Besarabię</p> <p>Mongolię</p> <p>– objaśnia znaczenie dat (w związku z systemem wersalsko – waszyngtońskim):</p> <p>1920-II 1921</p> <p>* 10 IX 1919, *27 XI 1919, *4 VI 1920, *10 VIII 1920, *24 VII 1923;</p> <p>- w związku z nazizmem niemieckim: 1919, 1920, 1921, 1923, 1934, 1935, 1936, 1938</p> <p>- w związku z komunizmem radzieckim: 1921, 1924, 1929</p> <p>- w związku z przyczynami wybuchu II wojny światowej i sytuacją międzynarodową w latach 30. XX w.: 1935, 1936, IV 1939, 5 V 1939</p> <p>– omawia działalność:</p> <p>Walthera Rathenau, Kemala Atatürka, Thomasa Edwarda Lawrence’a;</p> <p>Miguela Primo de Rivery, Antanasa Smetony, Ahmeda beg Zogu, Antonia Salazara, Aleksandra I</p>	<p>Gasseta, Franza Kafki, Martina Heideggera, Jeana Paula Sartre’a, Alberta Camus, Pabla Picassa, Georges’a Braque’a, Tadeusza Makowskiego, Edwarda Muncha, Salvadora Dali, Marca Chagalla, Wassilego Kandinskiego, Umberta Bocciooniego, Marcela Duchampa, Filippa Marinettiego, Władimira Majakowskiego, Jamesa Joyce’a, Siergieja Eisensteina, Walta Disneya, Davida Griffitha, Charliego Chaplina, Ericha Marii Remarque’a, Ernesta Hemingwaya, Poli Negri, Rudolfa Valentino, Greta Garbo, Louisa Armstronga, Elli Fitzgerald, Wacława Szymanowskiego</p> <p>– wielostronnie prezentuje dyplomację mocarstw w przededniu II wojny światowej</p> <p>– przedstawia genezę, przebieg i skutki hiszpańskiej wojny domowej</p> <p>– wyjaśnia przyczyny sukcesów państw faszystowskich w latach 1935-1939</p> <p>– wskazuje powiązania między sytuacją polityczną, społeczno-ekonomiczną a tematyką dzieł</p> <p>– przedstawia i ocenia przemiany w systemie oświaty w II Rzeczypospolitej</p>	
--	--	---	--	---	--

	<p>stalinizmu</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje czynniki polityczne, społeczne i gospodarcze stanowiące genezę II wojny światowej, – przedstawia główne założenia polskiej polityki zagranicznej czasów Józefa Becka – wymienia kilka przykładów dzieł sztuki charakterystycznych dla epoki – wymienia kilku polskich twórców epoki dwudziestolecia międzywojennego 	<ul style="list-style-type: none"> - w związku z nazizmem niemieckim: 1929; - w związku z komunizmem radzieckim: 1929, 1934 - w związku z przyczynami wybuchu II wojny światowej i sytuacją międzynarodową w latach 30. XX w.: 1935-1936, 1936-1939, III 1938, IX 1938, III 1939, 23 VIII 1939 – omawia działalność: Davida Lloyd George’a, Georges’a Clemenceau, Mikłósa Horthyego, Atatürka Kemala Paszy, Francisca Franco; Johna Keynesa; Lwa Trockiego, Feliksa Dzierżyńskiego, Ławrentija Berii, Pawlika Morozowa; Paula von Hindenburga, Heinricha Himmlera, (P) Adolfa Hitlera, Józefa Stalina, Benito Mussoliniego, Francisco Franco, Neville’a Chamberlaina, Edouarda Daladiera, Józefa Becka Joachima von Ribbentropa, Wiaczesława Mołotowa, Henriego Bergsona, Zygmunta Freuda, Alberta Einsteina, Władysława Reymonta - charakteryzuje zagadnienia historyczne: mały traktat wersalski, konferencja waszyngtońska, * problem Bliskiego Wschodu po I wojnie światowej * traktaty pokojowe z Austrią, Bułgarią, 	<p>Karadziordziewicia, Karola II, Engelberta Dollfussa, Borysa III Koburga, Joanisa Metaksasa, , Gabriele D’Annuncio, Wiktora Emanuela III, Piusa XI; Herberta Hoovera</p> <ul style="list-style-type: none"> * Ala Capone; Ericha Ludendorffa, *Friedricha Nietzschego, *Josepha Gobineau, Houstona Chamberlaina, *Kurta von Schleichera, Ernsta Röhma, Josepha Goebbelsa, Reinharda Heydricha, Alberta Speera; Nikołaja Bucharina, Grigorija Zinowjewa, Lwa Kamieniewa, Nadieжды Krupskiej, Michaiła Frunze, Sergo Ordżonikidze, Aleksieja Stachanowa, Gienricha Jagody, Nikołaja Jeżowa, Siergieja Kirowa, Andrieja Wyszynskiego, Michaiła Tuchaczewskiego, Klimenta Woroszyłowa, Siemiona Budionnego; Hajle Syllasje, Wiktora Emanuela III, Edwarda VIII, Emilo Mola Vidala, José Sanjurja, Leona Bluma, Arthura Seyss-Inquarta, Konrada Henleina, Eduarda Beneša, Emila Hachi, Józefa Tiso, – charakteryzuje zagadnienia historyczne: gospodarka USA w latach 1919-1929, * polityka zagraniczna Japonii, * pakt czterech, * kryzys austriacki (1934), wojna etiopska (1935- 		
--	---	--	--	--	--

		<p>Węgrami i Turcją; faszyzm we Włoszech, „pogoda na demokrację” w latach 20. XX w., kryzys wewnętrzny we Włoszech, początki faszystów, polityka Mussoliniego, dyktatura Mussoliniego; wielki kryzys ekonomiczny w 1929, Nowy Ład; wielki kryzys ekonomiczny w Niemczech, powstanie i rozwój NSDAP, zdobycie władzy przez Hitlera, ustrój polityczny III Rzeszy, gospodarka III Rzeszy, kultura III Rzeszy; przemiany gospodarcze w ZSRR; ideologia i kultura w ZSRR, zbrojenia Niemiec, kryzys nadreński (1936), hiszpańska wojna domowa (1936-1939), państwa osi, geneza appeasement, anchluss Austrii, kryzys sudecki</p> <p>- wyjaśnia przyczyny dominacji USA, Wielkiej Brytanii i Francji na konferencji paryskiej - przedstawia główne założenia polityki USA, Francji i Wielkiej Brytanii na konferencji paryskiej, - wskazuje skutki polityczne, gospodarcze i militarne traktatu wersalskiego dla Niemiec - wskazuje przyczyny traktowania przez Niemców postanowień konferencji paryskiej jako dyktatu - przedstawia cel utworzenia oraz strukturę Ligi Narodów - wymienia inicjatywy Ligi</p>	<p>1936)</p> <p>- wskazuje i ocenia skutki polityczne, gospodarcze i militarne traktatu wersalskiego dla Niemiec - ocenia działalność Ligi Narodów - *wyjaśnia zasady podziału terenów mandatowych - *wymienia główne postanowienia traktatów pokojowych zawartych z Austrią, Bułgarią, Węgrami, Turcją - *ocenia postanowienia traktatów pokojowych z Austrią, Bułgarią, Węgrami, Turcją - *wymienia główne postanowienia konferencji waszyngtońskiej - ocenia założenia i skuteczność systemu wersalsko- waszyngtońskiego - wskazuje czynniki polityczne, społeczne i gospodarcze wpływające na powstanie ustroju faszystowskiego - charakteryzuje funkcje państwa w systemie faszystowskim - określa związki między przemianami ideowymi a wydarzeniami politycznymi - wskazuje długofalowe skutki kongresu paryskiego - określa podobieństwa i różnice między systemami demokratycznymi, autorytarnymi i totalitarnymi w Europie, korzystając z różnych źródeł</p>		
--	--	---	--	--	--

		<p>Narodów zarówno zakończone sukcesem, jak i niepowodzeniem</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia przyczyny niezadowolenia Niemiec i Rosji Radzieckiej z postanowień traktatu wersalskiego -*wymienia miejsca podpisania traktatów pokojowych z Austrią, Bułgarią, Węgrami, Turcją - definiuje genezę i podstawowe cechy faszyzmu włoskiego - wskazuje długofalowe skutki I wojny światowej -*przedstawia główne cechy systemu ekonomicznego w USA w latach 20. XX w. - wymienia najważniejsze osiągnięcia naukowe i techniczne z okresu dwudziestolecia międzywojennego oraz określa ich skutki dla społeczeństw i państw, a także ich wpływ na życie codzienne, - wskazuje czynniki polityczne, społeczne i gospodarcze, które wpłynęły na powstanie ustroju nazistowskiego - charakteryzuje funkcje państwa w systemie nazistowskim - wymienia czynniki polityczne, społeczne i gospodarcze, które wpłynęły na powstanie ustroju stalinowskiego - charakteryzuje funkcje państwa w systemie stalinowskim - określa związki między przemianami ideowymi a wydarzeniami 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje wpływ przemian gospodarczych na politykę, społeczeństwo i kulturę -* przedstawia wady i zalety liberalizmu ekonomicznego i interwencjonizmu państwowego, wykorzystując różne źródła informacji - wskazuje związki między przemianami ideowymi a wydarzeniami politycznymi - analizuje podobieństwa i różnice między systemami demokratycznymi, autorytarnymi i totalitarnymi w Europie, korzystając z różnych źródeł informacji - wskazuje długofalowe skutki rewolucji październikowej - określa związki między przemianami ideowymi a wydarzeniami politycznymi - analizuje podobieństwa i różnice między systemami demokratycznymi, autorytarnymi i totalitarnymi w Europie w oparciu o materiały źródłowe; powstanie ZSRR; przejęcie władzy w ZSRR przez Stalina - sporządza ciąg chronologiczny ukazujący genezę II wojny światowej - przedstawia główne założenia polityki Wielkiej Brytanii i Francji w przededniu II wojny światowej 		
--	--	--	---	--	--

		<p>politycznymi</p> <ul style="list-style-type: none"> – *wyjaśnia genezę i główne założenia planowanego paktu czterech – * wskazuje główne przyczyny militarystycznej polityki Japonii – przyporządkowuje dzieła sztuki do określonych nurtów artystycznych <p>- umiejętność: skutecznego porozumiewania się w różnych sytuacjach, prezentacji własnego punktu widzenia i uwzględniania poglądów innych ludzi, poprawnego posługiwania się językiem ojczystym, przygotowania do publicznych występów</p>	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia główne założenia agresywnej polityki Niemiec, ZSRR i Włoch – ocenia główne założenia polskiej polityki zagranicznej Józefa Becka, – omawia nurty filozoficzne dwudziestolecia międzywojennego na tle sytuacji politycznej i ekonomicznej – omawia rolę kultury masowej w dwudziestolecu międzywojennym <p>– umiejętność: efektywnego współdziałania w zespole i pracy w grupie, budowania więzi międzyludzkich, podejmowania indywidualnych i grupowych decyzji, skutecznego działania na gruncie zachowania obowiązujących norm</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozwiązywania problemów w twórczy sposób – poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł oraz efektywnego posługiwania się technologią informacyjną 		
--	--	---	---	--	--

II Rzeczpospolita Polska 1918 – 1939

Niedostateczny – uczeń:	Dopuszczający – uczeń:	Dostateczny – uczeń:	Dobry – uczeń:	Bardzo dobry - uczeń	Celujący – uczeń:
- nie potrafi zdefiniować większości ze wskazanych dla wyższych ocen pojęć i postaci lub podaje definicje błędne;	- poprawnie charakteryzuje tylko niektóre z podanych niżej pojęć, postaci, dat i zagadnień historycznych; definiuje je nieprecyzyjnie,	- potrafi wykazać się wiedzą i umiejętnościami przewidzianymi dla oceny dopuszczającej (z tym, że pojęcia, postacie, daty i	- potrafi wykazać się wiedzą i umiejętnościami przewidzianymi dla niższych ocen; - poprawnie	- potrafi wykazać się wiedzą i umiejętnościami przewidzianymi dla niższych ocen; - w poprawny i	- potrafi wykazać się wiedzą i umiejętnościami przewidzianymi dla niższych ocen, szczególnie spełnia

<p>- nie potrafi określić znaczenia dat wskazanych dla wyższych ocen</p> <p>- nie potrafi scharakteryzować żadnego ze wskazanych zagadnień historycznych;</p> <p>- nie opanował umiejętności wskazanych dla wyższych ocen</p>	<p>częstkowo i z błędami (lub tylko przy pomocy nauczyciela);</p> <p>- wykonuje zadania lub opracowuje wypowiedzi świadczące o znikomym opanowaniu wskazanych niżej umiejętności, popełnia wiele błędów;</p> <p>- objaśnia pojęcia: Śląsk Cieszyński, Zaolzie, Galicja Zachodnia, Galicja Wschodnia, Rada Regencyjna, Polska Organizacja Wojskowa, Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej, manifest, dekret, republika, republika ludowa, reforma rolna, Tymczasowy Naczelnik Państwa, armia z poboru, plebiscyt, powstanie, rewolucja, Orleńskie, białe-czerwone szachownice, powstanie wielkopolskie, powstania śląskie, federalistyczna koncepcja granicy wschodniej, inkorporacyjna koncepcja granicy wschodniej, konfederacja, federacja, inkorporacja, granice etniczne, bolszewicy, Armia Czerwona, biali, czołg, wojna przewrótowa, Galicja Wschodnia, bitwa warszawska w 1920, cud nad Wisłą, traktat ryski z 1921, manifest, dekret, republika, republika ludowa, Rada Regencyjna, Tymczasowy Naczelnik Państwa, Naczelnik Państwa, Sejm Ustawodawczy, wybory powszechne, równe, tajne, bezpośrednie, pośrednie, proporcjonalne, bierne i</p>	<p>zagadnienia historyczne charakteryzuje w pełni poprawnie);</p> <p>- poprawnie charakteryzuje podane niżej pojęcia, postaci, daty i zagadnienia historyczne;</p> <p>- wykonuje zadania lub opracowuje wypowiedzi świadczące o częściowym, zawierającym błędy opanowaniu wskazanych niżej umiejętności;</p> <p>- objaśnia pojęcia: Rada Narodowa Księstwa Cieszyńskiego, Polska Komisja Likwidacyjna, Zachodnioukraińska Republika Ludowa, parcelacja, Komunistyczna Partia Robotnicza Polski, kraj sezonowy, Sejm Śląski, błękitna armia Hallera, hotel Bazar, Związek Spartakusa konferencja w Spa w 1920, linia Curzona, , bunt Żeligowskiego (PP) koncepcja Międzymorza, Litewsko-Białoruska Republika Socjalistyczna, ataman, Dyrektoriat Ukraińskiej Republiki Ludowej, Ukraińska Republika Ludowa, Zachodnioukraińska Republika Ludowa, Ukraińska Socjalistyczna Republika Ludowa, Tymczasowy Komitet Rewolucyjny Polski, Polska Socjalistyczna Republika Radziecka, Polska Armia Czerwona, front, armia, dywizja, ofensywa, kontrofensywa, Rząd Obrony Narodowej, bitwa nad Niemnem, Litwa</p>	<p>charakteryzuje podane niżej pojęcia, postaci, daty i zagadnienia historyczne;</p> <p>- wykonuje samodzielnie zadania lub opracowuje wypowiedzi świadczące o dobrym, choć nie pogłębionym opanowaniu wskazanych niżej umiejętności;</p> <p>- objaśnia pojęcia: traktat z Trewiru, Rada Najwyższa Mocarstw Sprzymierzonych, Międzysojusznicza Komisja Rządząca i Plebiscytowa, Selbstschutz, Freikorps, * taczanka, czołg FT-17, 1. Armia Konna Budionnego, Komunistyczna Partia Robotnicza Polski, Związek Ludowo-Narodowy, Chrześcijański Związek Jedności Narodowej, pakt łanckoroński, układ z Locarno (1925), traktat reński, układ z Rapallo (1922), numerus clausus, Zgromadzenie Elektorów, Obóz Zjednoczenia Narodowego, Front Mores, Aguda, Bund, Komunistyczna Partia Zachodniej Ukrainy, Komunistyczna Partia Zachodniej Białorusi Obóz Narodowo-Radykalny, getto ławkowe, syjonizm (PP) ONR ABC, ONR Falanga, Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów, Ukraińska</p>	<p>pogłębiony sposób definiuje wszystkie wskazane dla niższych ocen pojęcia, postaci i daty;</p> <p>- w poprawny i pogłębiony sposób oraz z własnymi przemyśleniami; charakteryzuje podane dla niższych ocen oraz wskazane niżej problemy historyczne;</p> <p>- wykonuje samodzielnie zadania lub opracowuje wypowiedzi świadczące o dobrym, pogłębionym opanowaniu wskazanych niżej umiejętności</p> <p>- objaśnia pojęcia:</p> <p>* POW zaboru pruskiego, organizacja Sokół, POW Górnego Śląska, Naczelna Rada Ludowa, sejm dzielnicowy</p> <p>– * przedstawia dwie koncepcje uzyskania niepodległości przez Wielkopolan</p> <p>– * wyjaśnia i ocenia różnice w koncepcjach uzyskania niepodległości przez Wielkopolan</p> <p>– wielostronnie, na tle sytuacji międzynarodowej przedstawia genezę, przebieg i skutki powstań śląskich</p> <p>– wskazuje przyczyny sukcesu III powstania śląskiego</p> <p>- ocenia postawę rządu polskiego wobec powstań w Wielkopolsce i na Górnym Śląsku</p> <p>– wskazuje i wyjaśnia historyczne, polityczne, etniczne i ekonomiczne</p>	<p>wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto wykazuje się dobrą znajomością:</p> <p>- wybranych pojęć, postaci, dat i problemów historycznych oraz umiejętności spoza list przewidzianych dla ocen niższych,</p> <p>- bieżących dyskusji historycznych i publicystycznych dotyczących ważnych problemów historii najnowszej, szczególnie z zakresu historii Polski</p> <p>a także</p> <p>- z sukcesami uczestniczy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych</p>
---	---	--	---	---	---

<p>czynne prawo wyborcze, prawica, lewica, endecja, PSL „Piast”, Mała konstytucja, Zgromadzenie Narodowe, Konstytucja marcowa, prawo weta, preambuła, manifest, dekret, republika, republika ludowa, Rada Regencyjna, Tymczasowy Naczelnik Państwa, Naczelnik Państwa, Sejm Ustawodawczy, wybory powszechne, równe, tajne, bezpośrednie, pośrednie, proporcjonalne, bierne i czynne prawo wyborcze, prawica, lewica, endecja, PSL „Piast”, Mała konstytucja, Zgromadzenie Narodowe, Konstytucja marcowa, prawo weta, preambuła, Generalny Inspektor Sił Zbrojnych, solidaryzm, kraj rolniczo-surowcowy, Polska A, Polska B, inflacja, ustawodawstwo socjalne, reforma rolna, stan wyjątkowy, rząd pozaparlamentarny, rząd fachowców, dekret, budżet, wielki kryzys gospodarczy, Centralny Okręg Przemysłowy, wojna celna, Korpus Ochrony Pogranicza, antysemityzm, konkordat,</p> <p>– wskazuje na mapie: tereny zaborów rosyjskiego, austriackiego i niemieckiego, Śląsk Cieszyński, Zaolzie, Cieszyn, Kraków, Lwów, Warszawę, Lublin, Wielkopolskę, Poznań, granice Polski określone w traktacie wersalskim, tereny plebiscytowe, Górny Śląsk,</p>	<p>Środkowa, Litwa kowieńska Chjeno-Piast, PPS, PSL „Wyzwolenie”, hiperinflacja, partyjniactwo, racja stanu, zamach stanu, marszałek, nowela sierpniowa, sanacja, Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem, Centrolew, wotum nieufności, dyktatura, wybory brzeskie, Stronnictwo Ludowe, aklamacja, godło, barwy narodowe rządu pułkowników, Obóz Wielkiej Polski, Narodowa Partia Robotnicza, Stronnictwo Chłopskie, Chrześcijańska Demokracja, Obóz Narodowo-Radykalny, ONR ABC, ONR Falanga, Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów, Ukraińska Organizacja Wojskowa, koalicja Chjeno-Piasta, waloryzacja, Bank Polski, bank emisyjny, złoty polski, zasiłki dla bezrobotnych, parcelacja, Międzynarodowe Targi Poznańskie pakt lanckoroński, inflacja bilonowa, hiperinflacja, sądy doraźne,</p> <p>– wskazuje na mapie: tereny I Rzeczypospolitej, rzeki Zbrucz, Dźwina, Niemen, Grodno, Białystok, Radzymin, Rygę, miejsca powstania pierwszych ośrodków władzy II Rzeczypospolitej, Sulejówek, Brześć nad Bugiem, Berezę Kartuską,</p>	<p>Organizacja Wojskowa,</p> <p>– wskazuje na mapie: rzekę Zbrucz, linię frontu w VIII 1920, główne kierunki uderzeń wojsk bolszewickich i polskich w VIII 1920 * (PP) Dyneburg</p> <p>–objaśnia znaczenie dat</p> <p>– omawia działalność: Bułak-Bałachowicza, Semena Petlury, Juliana Marchlewskiego, Feliksa Dzierżyńskiego, Feliksa Kona, Aleksandra Brusilowa, Semiona Budionnego, * Antona Denikina, Wojciecha Trąpczyńskiego, Maurycego Zamoyskiego, Eligiusza Niewiadomskiego, Władysława Sikorskiego, Lucjana Żeligowskiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Aleksandra Skrzyńskiego, Kazimierza Sosnkowskiego, Jana Mosdorfa, Henryka Piaseckiego, Bronisława Pierackiego, Stanisława Cara, Karola Popiela, Wandy Wasilewskiej * Tomasz Nocznickiego, Stanisława Thugutta, Kazimierza Puzaka, Tomasza Arciszewskiego, Adolfa Warskiego, Marii Koszutskiej, Juliana Leszczyńskiego, Leopolda Skulskiego, Antoniego Ponikowskiego, Artura Śliwińskiego, Juliana Ignacego Nowaka,</p>	<p>przyczyny powstania koncepcji federacyjnej i inkorporacyjnej polskiej granicy wschodniej</p> <p>– wskazuje przyczyny różnic kształtu granicy polskiej w koncepcjach Piłsudskiego i Dmowskiego</p> <p>– ocenia koncepcje kształtu granic Polski Piłsudskiego i Dmowskiego</p> <p>– * w szerokim kontekście prezentuje i ocenia politykę państw ententy wobec białych w Rosji</p> <p>– przedstawia cechy polityki państw ententy wobec wojny polsko-bolszewickiej</p> <p>– w szerokim kontekście prezentuje i ocenia politykę państw ententy wobec Polski w konflikcie z bolszewikami</p> <p>– * przedstawia cele polityczne Denikina</p> <p>– * ocenia działalność polityczną Denikina w Rosji</p> <p>– * wskazuje przyczyny braku współpracy Piłsudskiego z Denikinem</p> <p>– wskazuje powiązania między sytuacją polityczną (zewnętrzną i wewnętrzną) i ekonomiczną państwa</p> <p>– wskazuje wpływ międzynarodowej sytuacji ekonomicznej na gospodarkę Polski</p> <p>– * opisuje sytuację ekonomiczną swojego regionu w czasach II Rzeczypospolitej</p> <p>–* wymienia i omawia</p>	
---	--	---	---	--

<p>tereny rodzącej się II Rzeczypospolitej, Rosję Radziecką, tereny litewskie, białoruskie, ukraińskie, Wilno, Lwów, Kijów, Mińsk, linię Curzona, Warszawę, rzekę Wieprz, przebieg linii granicy wschodniej II Rzeczypospolitej, granice II Rzeczypospolitej, Warszawę, Kraków, Niemcy, ZSRR, Czechosłowację, Zaolzie, Litwę, Wilno, Rumunię, Łotwę, Francję, Berlin, Moskwę</p> <p>– objaśnia znaczenie dat 7 XI 1918, 11 XI 1918, 27 XII 1918, 28 VI 1919, 3 V 1921, 1919, 1920, 1921, 11 XI 1918, 22 XI 1918, 17 III 1921, 1922, 12 V 1926, 1930, 23 IV 1935, 1929</p> <p>– omawia działalność: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Ignacego Paderewskiego, Wincentego Witosa, Władysława Grabskiego, Eugeniusza Kwiatkowskiego</p> <p>- charakteryzuje zagadnienia historyczne: geneza odzyskania niepodległości pierwsze ośrodki władzy na ziemiach polskich Józef Piłsudski oraz Roman Dmowski i ich rola w odzyskaniu niepodległości geneza, przebieg i skutki powstania wielkopolskiego * ententa a sprawa polska na kongresie paryskim traktat wersalski a sprawa</p>	<p>Locarno, Rapallo, granice II Rzeczypospolitej, obszar Polski A i Polski B, Kresy Wschodnie, Galicję, Warszawę, Łódź, Górny Śląsk, Gdynię, rejon i ośrodki COP Stalową Wolę, Dębicę, Mielec, Rzeszów, Starachowice</p> <p>– objaśnia znaczenie dat 19 X 1918, 28 X 1918, 30/31 X 1918, 10 XI 1918, 14 XI 1918, 22 XI 1918, 16 II 1919, 21 II 1919, VIII 1919, VIII 1920, 20 III 1920, X 1921, IV 1919, VIII 1919, IV 1920, V 1920, VII 1920, 16 VIII 1920, IX 1920, X 1920, 18 III 1921, 10 XI 1918, 14 XI 1918, 22 XI 1918, 16 I 1919, 26 I 1919, 10 II 1919, 20 II 1919, XI 1922, 9 XII 1922, 16 XII 1922, 10 V 1926, 11 V 1926, 14 V 1926, 2 VIII 1926, 1928, III 1928, 12 V 1935, 1938 1923, 1924, 1925, 1929, 1935</p> <p>– omawia działalność: Edwarda Rydza-Śmigłego, Ignacego Daszyńskiego, Jędrzeja Moraczewskiego, Józefa Hallera, Stanisława Taczaka, Józefa Dowbor-Muśnickiego, Wojciecha Trąpczyńskiego, Ferdynanda Focha, Wojciecha Korfantego, Macieja Mielżyńskiego, Wincentego Witosa, Ignacego Daszyńskiego, Józefa Hallera, Władysława Grabskiego, Davida Lloyda George'a, George'a Curzona,</p>	<p>Antoniego Ponikowskiego, Artura Śliwińskiego, Juliana Ignacego Nowaka, Leona Kozłowskiego, Mariana Kociałkowskiego-Zyndrama, Aleksandra Skrzyńskiego</p> <p>- charakteryzuje zagadnienia historyczne: * Piłsudski a Denikin – oświata w II Rzeczypospolitej</p> <p>– wskazuje i wyjaśnia historyczne, polityczne, ekonomiczne przyczyny sporu polsko-czeskiego o Zaolzie, – wskazuje przyczyny różnic w sposobie przejmowania władzy przez Polaków na poszczególnych terenach rodzącej się II Rzeczypospolitej – wymienia i selekcjonuje polityczne i ekonomiczne główne założenia manifestu rządu lubelskiego – wyjaśnia przyczyny zapowiadanych przez rząd lubelski reform politycznych i ekonomicznych – wskazuje przyczyny sukcesu powstania wielkopolskiego – ocenia postawę Piłsudskiego i Dmowskiego dla powstania II Rzeczypospolitej – * przedstawia główne założenia polityki USA, Francji i Wielkiej Brytanii wobec sprawy polskiej na konferencji paryskiej</p>	<p>najważniejsze osiągnięcia naukowe i techniczne II Rzeczypospolitej – wskazuje powiązania między sytuacją ekonomiczną a postawami społecznymi – wyjaśnia uwarunkowania zewnętrzne konfliktów narodowościowych w II Rzeczypospolitej</p> <p>- umiejętność: odnoszenia do praktyki zdobytej wiedzy oraz doświadczeń i nawyków – skutecznego porozumiewania się w różnych sytuacjach, prezentacji własnego punktu widzenia i uwzględniania poglądów innych ludzi, poprawnego posługiwania się językiem ojczystym, przygotowania do publicznych wystąpień – efektywnego współdziałania w zespole i pracy w grupie, budowania więzi międzyludzkich, podejmowania indywidualnych i grupowych decyzji, skutecznego działania na gruncie zachowania obowiązujących norm – rozwiązywania problemów w twórczy sposób – odnoszenia do praktyki zdobytej wiedzy oraz doświadczeń i nawyków – rozwijanie sprawności umysłowych oraz osobistych zainteresowań – planowania, organizowania i oceniania własnej nauki,</p>		
---	---	---	---	--	--

	<p>polska geneza, przebieg i skutki powstań śląskich koncepcje kształtu granicy wschodniej traktat ryski (1921) Józef Piłsudski Tymczasowym Naczelnikiem Państwa Sejm Ustawodawczy i Mała konstytucja * geneza Konstytucji marcowej Konstytucja marcowa wybory prezydenckie (1922) zamach majowy rządy sanacji Konstytucja kwietniowa (1935) – sanacja po śmierci Piłsudskiego problemy ekonomiczne odrodzonej Polski kryzys gospodarczy w 1923 r. reformy Władysława Grabskiego reformy gospodarcze Eugeniusza Kwiatkowskiego struktura narodowościowa II Rzeczypospolitej</p> <p>– wyjaśnia genezę odzyskania niepodległości przez Polskę w 1918 r. – prezentuje chronologię przejmowania władzy przez Józefa Piłsudskiego – wskazuje przyczyny przejęcia władzy w Polsce przez Józefa Piłsudskiego – omawia przyczyny, przebieg i skutki powstania wielkopolskiego(1918/1919) – wymienia decyzje traktatu wersalskiego dotyczące sprawy polskiej</p>	<p>Michaiła Tuchaczewskiego, Aleksandra Jegorowa, Józefa Stalina, Wacława Iwaszkiewicza, Edwarda Rydz-Śmigłego, lorda d' Abernona, Lucjana Żeligowskiego Jędrzeja Moraczewskiego, Ignacego Paderewskiego, Wincentego Witosa, Gabriela Narutowicza, Stanisława Wojciechowskiego, Ignacego Mościckiego Macieja Rataja, Kazimierza Bartla, Walerego Sławka, Janusza Radziwiłła, Kazimierza Świtalskiego, Felicjana Sławoja Składkowskiego, Wojciecha Korfatego, Augusta Hlonda, Stanisława Mikołajczyka, Józefa Becka, Władysława Grabskiego, Aleksandra Prystora, Janusza Jędrzejewicza, - charakteryzuje zagadnienia historyczne: * powstanie polskiego wojska po I wojnie światowej pierwsze starcia z bolszewikami (1919) wyprawa kijowska Piłsudskiego bitwa warszawska (1920) i jej skutki sprawa Wilna pierwsze ośrodki władzy na ziemiach polskich rządy Chjeno-Piasta * geneza zamachu majowego upadek rządu Grabskiego bilans osiągnięć gospodarczych dwudziestolecia</p>	<p>– * wyjaśnia różnice w celach dyplomacji USA, Wielkiej Brytanii i Francji wobec sprawy polskiej na konferencji paryskiej – ocenia skutki polityczne, gospodarcze i militarne traktatu wersalskiego dla Polski – przedstawia główne przyczyny, chronologiczny przebieg i najważniejsze skutki powstań śląskich – wskazuje i wyjaśnia historyczne, polityczne, etniczne i ekonomiczne przyczyny powstania koncepcji federacyjnej i inkorporacyjnej polskiej granicy wschodniej – wskazuje dalekosiężne skutki niepowodzenia planów Piłsudskiego – wielostronnie wyjaśnia przyczyny niepowodzeń polityki federacyjnej Piłsudskiego – * przedstawia cechy polityki państw ententy wobec białych w Rosji – ocenia postawę Piłsudskiego i Dmowskiego w okresie tworzenia się II Rzeczypospolitej – ocenia postępowanie Piłsudskiego wobec sprawy Wilna – przedstawia układ sił stronnictw politycznych II Rzeczypospolitej i jego zmiany, wykorzystując schematy – wyjaśnia przyczyny zmiany sił poszczególnych stronnictw politycznych w parlamencie II Rzeczypospolitej</p>	<p>przyjmowania za nią coraz większej odpowiedzialności</p>	
--	---	---	--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny traktowania przez Niemców zasad konferencji paryskiej jako dyktatu – omawia dwie koncepcje kształtu polskiej granicy wschodniej, Piłsudskiego i Dmowskiego – wymienia główne przyczyny konfliktu polsko-bolszewickiego – prezentuje chronologię konfliktu polsko-bolszewickiego – wymienia decyzje traktatu ryskiego z 1921 – ocenia założenia traktatu ryskiego z 1921 – omawia znaczenie bitwy warszawskiej z 1920 – wymienia pierwsze ośrodki władzy II Rzeczypospolitej – wymienia uprawnienia Tymczasowego Naczelnika Państwa – wymienia zasady ustrojowe Małej konstytucji z 1919 – wymienia główne założenia ustrojowe Konstytucji marcowej (1921) – wymienia główne przyczyny zamachu majowego – omawia przebieg i bezpośrednie skutki zamachu majowego – wymienia zasady ustrojowe wprowadzone przez nowelę sierpniową – wskazuje przyczyny wprowadzenia zmian ustrojowych w VIII 1926 – prezentuje przykłady łamania zasad demokracji w okresie rządów sanacji – prezentuje główne 	<p>międzywojennego kultura II Rzeczypospolitej</p> <p>sytuacja mniejszości narodowych w II Rzeczypospolitej</p> <ul style="list-style-type: none"> – polityka rządu polskiego wobec mniejszości narodowych w II Rzeczypospolitej – wymienia pierwsze ośrodki władzy II Rzeczypospolitej – wymienia główne przyczyny politycznych niepowodzeń Piłsudskiego – ocenia postawę polskich komunistów wobec wojny polsko-radzieckiej – * (PP) prezentuje rolę kawalerii w konflikcie polsko-bolszewickim – (PP) ukazuje z wykorzystaniem mapy przyczyny sukcesu polskiej armii w bitwie warszawskiej – opisuje proces przejścia Wilna przez Polskę – * przedstawia przyczyny sporów politycznych prawicy i lewicy w Sejmie Ustawodawczym – * wyjaśnia główne przyczyny konfliktów ugrupowań prawicowych z Piłsudskim – * przedstawia genezę uchwalenia Konstytucji marcowej – * ocenia założenia ustrojowe Konstytucji marcowej – wskazuje przyczyny zabójstwa prezydenta Narutowicza 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia działalność polityczną ugrupowań komunistycznych – wymienia uprawnienia Naczelnika Państwa – porównuje zakres władzy Piłsudskiego jako Tymczasowego Naczelnika Państwa i Naczelnika Państwa – * ocenia działalność ugrupowań prawicowych wobec prezydenta Narutowicza – wielostronnie, na tle sytuacji wewnętrznej i zewnętrznej, prezentuje i selekcjonuje przyczyny zamachu majowego – * ocenia zamach majowy – wskazuje związki między wydarzeniami międzynarodowymi a sytuacją w Polsce – ocenia okoliczności wprowadzenia Konstytucji kwietniowej (1935) oraz wprowadzone w niej główne zasady ustrojowe – przedstawia w szerokim zakresie historyczne przyczyny problemów ekonomicznych rodzącej się II Rzeczypospolitej – ocenia ekonomiczne osiągnięcia II Rzeczypospolitej, wykorzystując materiały źródłowe – porównuje sytuację ekonomiczną Polski z innymi regionami Europy i świata <p>- umiejętność: efektywnego współdziałania w zespole i</p>		
--	---	--	---	--	--

	<p>założenia Konstytucji kwietniowej</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje zakres władzy prezydenta w Konstytucji marcowej i Konstytucji kwietniowej – wymienia głównych działaczy sanacji po śmierci Piłsudskiego – wymienia główne problemy ekonomiczne rodzącej się II Rzeczypospolitej – przedstawia w porządku chronologicznym przemiany ekonomiczne w II Rzeczypospolitej – wymienia okoliczności kryzysu w 1923 – wymienia główne osiągnięcia rządu Władysława Grabskiego – wymienia główne założenia reform Kwiatkowskiego – opisuje ośrodki przemysłowe i wydobywcze COP – wymienia główne mniejszości narodowe w II Rzeczypospolitej – wskazuje na mapie obszary II Rzeczypospolitej zamieszkałe przez mniejszości narodowe 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia chronologicznie przemiany ustrojowe w II Rzeczypospolitej – wskazuje związki między sytuacją ekonomiczną a wzrostem sił opozycyjnych w Polsce – prezentuje główne ugrupowania opozycyjne w czasach rządów sanacji – ocenia reformy wprowadzone przez rząd Grabskiego – wyjaśnia przyczyny i skutki wojny celnej z Niemcami – określa w procentach udział poszczególnych narodowości w społeczeństwie II Rzeczypospolitej – wymienia główne przykłady konfliktów narodowościowych – wyjaśnia przyczyny konfliktów narodowościowych – wskazuje dalekosiężne skutki konfliktów narodowościowych <p>- umiejętność: skutecznego porozumiewania się w różnych sytuacjach, prezentacji własnego punktu widzenia i uwzględniania poglądów innych ludzi, poprawnego posługiwania się językiem ojczystym, przygotowania do publicznych wystąpień</p>	<p>pracy w grupie, budowania więzi międzyludzkich, podejmowania indywidualnych i grupowych decyzji, skutecznego działania na gruncie zachowania obowiązujących norm</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozwiązywania problemów w twórczy sposób – poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł oraz efektywnego posługiwania się technologią informacyjną – opisuje i porównuje sytuację ekonomiczną w poszczególnych regionach II Rzeczypospolitej – omawia okoliczności upadku rządu I koalicji Chjeno-Piasta w szerokim aspekcie politycznym i ekonomicznym – ocenia reformy wprowadzone przez Eugeniusza Kwiatkowskiego 		
--	--	---	---	--	--

Symbol „*” oraz **pogrubiona czcionka** oznaczają wymagania edukacyjne dla poziomu ponadpodstawowego.